

รายงานการวิจัย

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

...โดย...

นายจินดา	เนืองจำนงค์
น.ส.อารียา	บุญทวี
นายกิจจา	สิงห์ยศ
น.ส.อรวรรณ	เล็กชะอุ่ม
น.ส.นवलลอ	อนุสิทธิ์
น.ส.ฐิติรัตน์	เอนกสุวรรณกุล
นายนวพันธ์	เที่ยงเจริญ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จະเซียงเทธา

๒๕๕๐

รายงานการวิจัย

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

...โดย...

นายจินดา	เนืองจำนงค์
น.ส.อารียา	บุญทวี
นายกิจจา	สิงห์ยศ
น.ส.อรวรรณ	เล็กชะอุ่ม
น.ส.นवलลอ	อนุสิทธิ์
น.ส.ฐิติรัตน์	เอนกสุวรรณกุล
นายนพพันธ์	เที่ยงเจริญ

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา

๒๕๕๐

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราขนครินทร์		
ผู้วิจัย	อาจารย์จินดา เนื่องจำนงค์	อาจารย์อารีญา บุญทวี	อาจารย์กัจจา สิงห์ยศ
ผู้ร่วมวิจัย	นางสาวอรรวรรณ เล็กชะอุ่ม	นางสาวนวลลลล อุนุสิทธิ์	นางสาวฐิติรัตน์ เอนกสุวรรณกุล
หน่วยงาน	ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น		
ปีงบประมาณ	๒๕๕๑		

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ๒) เพื่อให้ นักศึกษาตระหนักถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน ๒๔๒ คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่นำหลักความมีภูมิคุ้มกันร้อยละ ๔๓.๘๐ รองลงมาคือหลัก ความพอประมาณ ร้อยละ ๔๑.๓๒ ความมีเหตุผล ร้อยละ ๓๐.๑๖ หลักความรอบรู้ ร้อยละ ๒๓.๑๔ และหลักความมีคุณธรรม ร้อยละ ๒๑.๐๗

ส่วนความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘๘ โดยนักศึกษาประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๑ นักศึกษาคิดว่าจะนำพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเองได้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๐ นักศึกษาปฏิบัติตน โดยไม่เอาเปรียบเพื่อนในการเรียนและการทำงานกลุ่ม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒ นอกจากนี้ นักศึกษามีความมานะ อดทนต่อการเรียนและแบ่งเบาภาระในครอบครัวในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๗

Abstract

Title: Use of the Philosophy of Sufficiency Economy Applied to the Students in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University

Researchers: Ajarn Jinda Nuangjumnong Ajarn Areeya Boonthawee
Ajarn Kiteha Siwgyot

Co-researchers: Miss Orawan Lekcha-aum Miss Nuanla-or Anusit
Miss Thitirat Aneksuwankul Mr. Nawapan Taengcha-roen

Organization: The Center of Art, Culture and Local

Budget Year: 2008

The objectives of this research are 1) to study the use of the philosophy of sufficiency economy applied to the way of living of the students in the Faculty of Humanities and Social Sciences and 2) to have the students realize the philosophy of sufficiency economy. The data collection was conducted through questionnaires from 242 students in the Faculty of Humanities and Social Sciences. The data were analyzed by the statistical analysis. The statistics of percentage, mean and standard deviation were used.

The research findings were summarized as follows:

In terms of use of the philosophy of sufficiency economy in students' daily lives, it was found that, 43.80% of the students used the principle of self-immunity, 41.32% used the principle of moderation, 30.16% used the principle of reasonableness, 23.14% used the condition of knowledge and 21.07% use the condition of morality, respectively.

In terms of possibility of sufficiency economy application, it was found that, the mean was 3.88. The students were good citizens of the nation, and did not get involved with bad things, mean was 4.11. The students considered the use of the sufficiency economy in their ways of life, mean was 4.10. The students did not unfairly exploit their friends for their own benefits in study and group work, mean was 4.02. In addition, the students were determined, giving effort in their studies and helped their families, mean was 3.97.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนำหลักปรัชญาพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักศึกษาทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาพอเพียงตามแนวพระราชดำริที่เป็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญในการดำรงชีวิตในการบริหาร และพัฒนาประเทศ ให้เป็นไปในทางสายกลางในกระแสโลกาภิวัตน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการ ดำเนินชีวิต

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น ตระหนักถึงแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทำ การวิจัย และนำการวิจัยมาบูรณาการเพื่อให้เกิดรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณาจารย์ และนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อาจารย์กิจจา สิงห์ยศ รวมทั้ง สาขาวิชาศิลปกรรม และสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่ให้ ข้อมูลและมีส่วนร่วมทำให้การดำเนินวิจัย ดำเนินไปอย่างราบรื่น

คณะผู้จัดทำ

๒๕๕๑

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
ขอบเขตการวิจัย	๒
บทที่ ๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๓
ความเป็นมาของปรัชญาพอเพียง	๓
ปรัชญาพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	๓
หลักการที่สำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔
เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ	๕
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีมิติ ๔ ด้าน	๕
ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	๘
ระดับของเศรษฐกิจพอเพียง	๙
ปรัชญาการศึกษาตามแนวพระราชดำริ	๙
การจัดการศึกษาพอเพียง	๒๑
ความเป็นมาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	๒๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๔
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีการวิจัย	๒๗
กรอบในการวิจัย	๒๗
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๘
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๘

การเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๘
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๙
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๐
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๖๘
บรรณานุกรม	๗๒
ภาคผนวก	๗๓

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	ความถี่และร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๑
ตารางที่ ๒	ความถี่และร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	๓๕
ตารางที่ ๓	ความถี่และร้อยละของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิตประจำวันด้านความพอประมาณ	๓๗
ตารางที่ ๔	ความถี่และร้อยละของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิตประจำวันด้านความมีเหตุผล	
ตารางที่ ๕	ความถี่และร้อยละของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิตประจำวันด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	๓๙
ตารางที่ ๖	ความถี่และร้อยละของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิตประจำวันด้านเงื่อนไขความรู้	๔๑
ตารางที่ ๗	ความถี่และร้อยละของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิตประจำวันด้านเงื่อนไขคุณธรรม	๔๒
ตารางที่ ๘	ความถี่และร้อยละของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิตประจำวัน	๔๓
ตารางที่ ๙	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นไปได้ในการประยุกต์ ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	๔๔
ตารางที่ ๑๐	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชีวิตประจำวัน	๔๓
ตารางที่ ๑๑	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชีวิตประจำวัน	๔๗
ตารางที่ ๑๒	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๔๙
ตารางที่ ๑๓	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชากับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๕๐
ตารางที่ ๑๔	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๕๒

ตารางที่ ๑๕	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๕๓
ตารางที่ ๑๖	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายต่อเดือนกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๕๕
ตารางที่ ๑๗	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษากับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๕๗
ตารางที่ ๑๘	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๕๙
ตารางที่ ๑๙	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๖๐
ตารางที่ ๒๐	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน	๖๒

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม” ที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๘ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนชาวไทย

ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ประเทศไทย ยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงมีการเตรียมความพร้อมของคนทางด้านทรัพยากรมนุษย์และระบบให้มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

โดยยังคงบัญญัติ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวปฏิบัติในการบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ มุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีสาระมุ่งพัฒนาประเทศ คือ

- พัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน
- เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
- ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างรากฐานความมั่นคงของฐาน

ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- พัฒนาระบบบริหารการจัดการภายในประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ หมวด ๕ นโยบายที่เป็นรากฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ มาตรา ๘๓ รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗ ระบุไว้ว่ามหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน และประชาชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอนวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุ บำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยะฐานะครู ใน มาตรา ๘ ที่กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมว่า “ศึกษาวิจัย ส่งเสริม และสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการปฏิบัติการกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

ปัจจุบันสังคมมีการแข่งขันในทุกด้านทำให้การศึกษาในปัจจุบัน ยังขาดมิติทางด้านคุณธรรมอย่างมาก เศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ จึงเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการที่จะ อนุรักษ์และพัฒนาสังคมไทยที่ดีที่สุด

ดังนั้นศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น จึงเล็งเห็นว่า นักศึกษาควรตระหนักและปฏิบัติตน ตามเศรษฐกิจพอเพียงจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับ นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
๒. เพื่อให้ นักศึกษา ตระหนักถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักศึกษาดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง
๒. นักศึกษาสามารถประยุกต์และดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียง

ขอบเขตการวิจัย

๑. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์
๒. การบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต
๓. สสำรวจการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๔. จัดการอบรมการแปรรูปอาหารว่างและผลิตภัณฑ์เครื่องใช้และของที่ระลึกตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ ๒

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชนครินทร์ ทีมผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๒.๑ ความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพออยู่พอกิน ซึ่งเป็นเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงใน พ.ศ. ๒๕๑๗ ในขณะนั้นเศรษฐกิจของไทยกำลังเฟื่องฟูเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจึงไม่ได้รับความสนใจจากราชการและประชาชนเท่าที่ควร

ในกลางปี ๒๕๔๐ ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ และการเงินอย่างรุนแรง ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยรับสั่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่เราพออยู่พอกินและมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน...” และ “คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย...”

จากพระราชดำรัสในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ ทำให้ทางราชการ ธุรกิจเอกชน และประชาชนมีความสนใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอย่างกว้างขวาง (สมพร เทพสิทธา) :

(๒๕๕๐ , ๑๔-๒๓)

๒.๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและของพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขมีข้อความดังต่อไปนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปทางสาย

กลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริจึงประกอบด้วยหลักการ หลักวิชาและหลักธรรมหลายประการ อาทิ

(๑) เป็นปรัชญาแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ

(๒) เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

(๓) จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

(๔) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

(๕) จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

(๖) จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบ

๒.๓ หลักการที่สำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

(๑) ความพอประมาณ หมายถึง การปฏิบัติตามทางสายกลาง มีความพอดีไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

(๒) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

(๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๒.๔ เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

การตัดสินใจและการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐาน

(๑) **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

(๒) **เงื่อนไขคุณธรรม** มีจิตสำนึกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน มีความพอประมาณ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๒.๕ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีมิติ ๔ ด้าน

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตกซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน กำไร ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจทุนนิยมหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง ๔ ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคมและมิติด้านวัฒนธรรม

๑ มิติด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขสมควรแต่อัตราภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจนสามารถพึ่งตนเองได้มีครอบครัวที่อบอุ่น และเป็นสุข

๒ มิติด้านจิตใจ

เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้เขียนไว้ในหนังสือ เรื่อง “ใต้เบื้องพระยุคลบาท” ว่าเศรษฐกิจพอเพียงกล่าว โดยสรุป คือ การหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิต

โดยใช้หลักพึ่งตนเอง ๕ ประการ คือ

๒.๑ พึ่งตนเองทางจิตใจ คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกเข็มต่อผู้ชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จบ้างก็ตาม ไม่พึ่งความท้อแท้ ให้พยายามต่อไป พึงยึดพระราชดำรัส “การพัฒนาตนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า

“บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือ ความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรมและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบยลในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมกันด้วยจึงจะสัมฤทธิ์ผลดีแน่นอน และบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเองและแผ่นดิน”

๒.๒ พึ่งตนเองทางสังคม ควรเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดังพระบรมราโชวาทที่ว่า

“เพื่อให้งานรุดหน้าไปพร้อมเพียงกันไม่ลดหล่น จึงขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่และให้มีการประสานสัมพันธ์กันให้ดีเพื่อให้งานทั้งหมดเกื้อหนุนสนับสนุนกัน”

๒.๓ พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ คือการส่งเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพของผู้คนในท้องถิ่น สามารถแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุดิบในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศได้อย่างดีเยี่ยม สิ่งดีก็คือ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ซึ่งมีมากมายในประเทศ

๒.๔ พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้มีการศึกษา ทดลองทดสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทย และสิ่งสำคัญสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสที่ว่า

“จุดประสงค์ของศูนย์ศึกษาฯ คือ เป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าวิจัยในท้องถิ่น เพราะว่าแต่ละท้องถิ่น สภาพฝนฟ้าอากาศและประชาชนในท้องถิ่นที่ต่างๆ กัน ก็มีลักษณะแตกต่างกันมากเหมือนกัน”

๒.๕ พึ่งตนเองในทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็มีข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถิ่นของตนเองเพื่อการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาคต่อไปได้ด้วย

๓ มิติด้านสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้ โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่สภายุวพุทธิกสมาคม แห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่ออัญเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุมยุวพุทธิกสมาคมทั่วประเทศ ครั้งที่ ๑๘ ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๐ มีข้อความที่สำคัญดังนี้

“การสร้างสรรค์แผ่นดินไทยให้เป็นแผ่นดินทอง หรือการช่วยตัวเองในปัจจุบันนี้ เห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความสงบให้เกิดขึ้นก่อนโดยเร็ว เพราะถ้าความสงบยังไม่เกิด เราจะคิดอ่าน แก้ปัญหาหรือจะรวมกำลังกันทำการทำงานช่วยตัวเองไม่ได้ ความสงบนั้นภายนอกได้แก่ สถานการณ์อัน เรียบร้อยเป็นปกติ ไม่มีวุ่นวายขัดแย้ง ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบเบียดเบียนหรือมุ่งร้ายทำลายกัน ภายใน ได้แก่ ความคิดจิตใจที่ไม่ฟุ้งซ่าน หวั่นไหวหรือเดือดร้อนกระวนกระวายด้วยอำนาจความมักได้ เห็นแก่ตัว ความร้ายกาจเพ่งโทษ ความหลงใหลเห่อเหิม อันเป็นต้นเหตุของอกุศลทุจริตทั้งหมด การทำความสงบนั้น ต้องเริ่มที่ภายในตัวในใจก่อน”

๔ มิติด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิต (way of life) ของประชาชน

เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัดอดออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน เกิดการทุจริต คอรัปชั่นซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

สาเหตุประการหนึ่งของความยากจน คือ การขาดการประหยัดและอดออม ใช้เงินเกินกว่า รายได้ ใช้จ่ายเงินซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่เกินจำเป็น ใช้จ่ายเงินเพื่อการเที่ยวเตร่และความสนุกสนานที่ เกินขอบเขต

คนไทยมักจะชอบแข่งขันกันในการใช้สินค้าที่มียี่ห้อ ราคาแพงทำให้ใช้จ่ายเงินอย่าง สรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือยเกินฐานะตามคำกล่าวที่ว่า “มีรายได้น้อยแต่มีรสนิยมสูง” เมื่อรายได้ไม่พอก็กู้หนี้ยืมสิน หรือซื้อสินค้าเงินผ่อน ทำให้ต้องมีหนี้สิน จำนวนหนี้สินได้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ บางคนไม่มีเงินชำระหนี้สินก็ ต้องหาทางออกโดยการทุจริตหรือการฆ่าตัวตาย

ในทางเศรษฐกิจ เงินออม (Saving) ของประชาชนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ประเทศ ประเทศที่มีเงินออมสูง ก็ไม่จำเป็นต้องไปกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมาใช้ สามารถที่จะให้ประเทศ อื่นกู้ยืมเงินได้ ส่วนประเทศที่มีเงินออมต่ำหรือไม่มีเงินออมก็ต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้ หากกู้และ เป็นหนี้มากเกินไปก็จะทำให้กระทบกระเทือนต่อฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ เช่น การที่ ประเทศไทยต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเป็นจำนวนถึง ๙๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในกลางปี ๒๕๔๐ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรง

คนที่มีเงินออมจะต้องเป็นคนประหยัด ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ คนที่ไม่ควบคุมการใช้ - จ่าย มีนิสัยฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เห็นคนอื่นมี ก็อยากมีบ้าง ทั้งที่ฐานะทางการเงินไม่อำนวยให้ จะพยายามหาเงินมา ไม่ว่าจะโดยทางสุจริตหรือทุจริต ไม่ว่าจะโดยชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับความพึงพอใจ
ข้อความที่สำคัญดังนี้

“ความพึงพอใจทำให้เกิดความไม่พอใจ คนเราพึงพอใจก็ไม่มีทางจะหาทรัพย์มาบ่อนความ
พึงพอใจได้ ความพึงพอใจเป็นปากที่หิวไม่หยุด เป็นปากที่หิวตลอดเวลา บ่อนเท่าไรก็ไม่พอ หาเท่าไรก็ไม่พอ
ฉะนั้นจะต้องหาทางป้องกัน ที่จะนำมาบ่อนความพึงพอใจ ซึ่งก็คือ ทางทุจริต”

กล่าวโดยสรุป การมีวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงข้อปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

(๑) มีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่พึงพอใจฟุ้งเฟ้อ

(๒) ให้ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอ พอดี พอประมาณและพอใจ

(๓) มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือและช่วยเหลือกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาัด
เอาเปรียบกัน ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน

(๔) ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่หาความรู้ เพื่อ
นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์

(๕) ให้สามารถพึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจนให้สามารถพออยู่พอกิน ไม่เดือนร้อน
ไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข วัตถุนิยมและบริโภคนิยม

๒.๖ ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสำคัญของปรัชญา
เศรษฐกิจ ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือน
เสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมาก
มองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

กล่าวโดยสรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญ ดังนี้

(๑) เป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิตของแต่ละคน ให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ตั้งตนได้
ในทางเศรษฐกิจ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์

(๒) เป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม ทำให้สังคมมีความปกติสุข ไม่เบียดเบียนกัน มีความเมตตา
เอื้ออาทรต่อกัน ไม่มีการขัดแย้ง แยกแยะความสามัคคี

(๓) เป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศไทย ทำให้การบริหารประเทศมีความโปร่งใส ปราศจากการ
ทุจริตคอร์รัปชัน มีการใช้อำนาจที่เป็นธรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า
อย่างสมดุลและยั่งยืน

๒.๗ ระดับของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถจำแนกได้เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๗.๑ เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่หนึ่ง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน ที่เน้นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว คือ การที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ในลักษณะที่สามารถพึ่งตนเองได้ สามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการในปัจจุบันของตนเองและครอบครัวได้ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว และมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิตด้วยการประหยัดและการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งทางกายและใจ

๗.๒ เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สอง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับกลุ่มหรือองค์กร คือ เมื่อบุคคล / ครอบครัว มีความพอเพียงในระดับที่หนึ่งแล้ว ก็จะรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ เพื่อร่วมกันดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยราชการ มูลนิธิ และเอกชน

๗.๓ เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สาม เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย คือ เมื่อกลุ่มหรือองค์กรมีความพอเพียงในระดับที่สองแล้ว ก็จะร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อการสร้างเครือข่าย มีการติดต่อร่วมมือกับธนาคารและบริษัทต่าง ๆ ทั้งในด้านการลงทุนการผลิต การตลาด การจำหน่าย และการบริหารจัดการ เพื่อการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านสวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนาให้สมประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย

การจำแนกเศรษฐกิจพอเพียงใน ๓ ระดับ ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่เริ่มต้นจากหลักของการพึ่งตนเอง โดยเปลี่ยนจากการพึ่งพาตนเองไม่ได้หรือต้องคอยอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา (Dependent) เป็นการพัฒนาตนเองให้มีความเข้มแข็ง เป็นอิสระ (Independent) แล้วจึงค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาเป็นการแลกเปลี่ยนการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันจนนำไปสู่การพึ่งพิงอิงกัน (Inter – dependent) สงเคราะห์เกื้อกูลร่วมมือกัน และประสานกับโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

๒.๘ ปรัชญาการศึกษาตามแนวพระราชดำริ

ปรัชญาการศึกษาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เกี่ยวกับการศึกษาคืออะไร ขอบเขตการศึกษาอยู่ที่ไหน มีหลักการหรือจุดมุ่งหมายอะไร และมีวิธีหรือแนวทางการจัดการศึกษาอย่างไร (สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์ ๒๕๕๐ : ๒๑ : ๓๑)

๑ การศึกษาคืออะไรมีขอบเขตของการศึกษาอยู่ที่ไหน

จากการวิเคราะห์พระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษาเพื่อกำหนดความหมายและขอบเขตของการศึกษาตามแนวพระราชดำริได้ดังนี้

“การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๐)

การศึกษาตามแนวพระราชดำริเมื่อวิเคราะห์ตามสาระของพระบรมราชาไมตรีแล้วพิจารณา
ได้ว่ามีความหมายเป็น ๓ มิติ คือ

มิติที่ ๑ เป็นเครื่องมืออันสำคัญของสังคมและรัฐที่ใช้พัฒนาสังคมเพื่อการถ่ายทอดความ
ประพัตติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลให้สังคมได้สืบทอดวัฒนธรรมที่มีคุณภาพก่อให้เกิด
สังคมที่เข้มแข็งและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของรัฐ มิติที่ ๒ เป็นเครื่องมือสำหรับประชาชนใช้เพื่อการ
พัฒนาตนเอง เพื่อการพัฒนาความรู้ ความคิดอันเป็นพื้นฐานนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีมีคุณภาพส่งผลต่อ
การพัฒนาสังคมและประเทศ มิติที่สามเป็นการสร้างองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับสังคม รัฐ และ
บุคคลนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด ตามความหมายของการศึกษาทั้ง ๓ มิตินี้ จะมีความสัมพันธ์ซึ่ง
กันและกันแต่เน้นที่คนเป็นหลักหรือศูนย์กลางสำหรับการพัฒนาสังคมเป็นแกนหลักเพื่อการพัฒนาประเทศ
ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในลักษณะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและผู้รับบริการจากรัฐและ
สังคมจะต้องมีความตระหนัก ถือเป็นบทบาทภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้
ทรงชี้ให้เห็นว่า

**“การให้การศึกษาที่สมบูรณ์มิใช่ของง่าย เพราะเป็นงานที่ละเอียดซับซ้อนและ
กว้างขวางมาก จะต้องใช้ความรู้ ความสังเกต จดจำ และความฉลาดรอบคอบเป็นอย่างมาก
ทั้งต้องมีความเสียสละอดทน มีความเพียรพยายามอย่างแรงกล้าด้วย จึงจะกระทำสำเร็จได้”**
(๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเพื่อการพัฒนาชีวิตผู้เรียนและพัฒนาสังคม อันจะนำไปสู่
การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไป การพัฒนาสังคมนั้นจำเป็นต้องมีพื้นฐานไม่เฉพาะด้านความรู้
วิชาการเป็นหลัก แต่ความประพัตติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญเพราะก่อให้เกิดประโยชน์
ต่อส่วนตนและส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชกระแสดำรัส
ดังนี้

**“ท่านจะใช้ความรู้ที่ท่านได้ไปนี้แต่อย่างเดียวเป็นเครื่องมือสำหรับประกอบการ
งานเท่านั้นหาพอไม่... ให้ยึดคุณธรรมสำคัญข้อหนึ่งเป็นเครื่องกำกับใจ ไม่ว่าจะทำอะไร
คุณธรรมข้อสำคัญก็คือ ความสุจริต ท่านจะต้องสุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และ
สุจริตต่อหน้าที่”** (๗ กรกฎาคม ๒๕๓๘)

การศึกษาหาความรู้ทางวิชาการเพื่อให้มีความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาการต่าง ๆ นั้นเป็น
เพียงส่วนหนึ่งในการปฏิบัติกรงานในหน้าที่ แต่ความมีคุณธรรมโดยเฉพาะความสุจริตนั้น เป็นสิ่งที่มี
ความสำคัญประจำใจในการที่จะประพัตติปฏิบัติต่อตนเองเพื่อให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสุจริตต่อ
ชาติบ้านเมือง และประชาชน การศึกษาที่สมบูรณ์ควรทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีคุณธรรมควบคู่กันไปเพื่อ
การประพัตติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นลักษณะของความรู้คู่คุณธรรม สมดังพระราชกระแสรับสั่ง
เปรียบเทียบความรู้กับดวงประทีป ดังนี้

“ความรู้กับดวงประทีปเปรียบเทียบกันได้หลายทาง ดวงประทีปเป็นไฟที่ส่องแสงเพื่อนำทางไป ถ้าใช้ไฟนี้ส่องไปในทางที่ถูก ก็จะไปถึงจุดหมายปลายทางได้โดยสะดวกเรียบร้อย แต่ถ้าไม่ระวัง ไฟนั้นอาจเผาผลาญให้บ้านช่องพินาศลงได้ ความรู้เป็นแสงสว่าง ที่จะนำเราไปสู่ความเจริญ ถ้าไม่ระมัดระวังในการใช้ ความรู้ก็จะเป็นอันตรายเช่นเดียวกัน จะทำลายเผาผลาญบ้านเมืองให้ล่มจมได้” (๒๘ มกราคม ๒๕๐๕)

การจัดการศึกษาโดยอาศัยหลักความรู้ คู่คุณธรรม จึงเป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชกระแสดังนี้

“การที่มีการศึกษาสมบูรณ์แล้วนี้ ทำให้แต่ละคนหลีกเลี่ยงไม่ได้จากความรู้รับผิดชอบที่จะต้องใช้ความรู้ สติปัญญาของตนให้เป็นประโยชน์และเป็นความเจริญวัฒนาแก่บ้านเมืองและส่วนรวม” (๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๘)

การศึกษาสมบูรณ์เป็นการจัดการศึกษาทางวิชาการเพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ดีตามสติปัญญาและความสามารถของตนก่อให้เกิดการพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลดีต่อตนเองและส่วนรวม การที่จะเกิดประโยชน์ต่อส่วนตนหรือประโยชน์แก่ส่วนรวมอันได้แก่ สังคมชาติบ้านเมืองที่ดีนั้น ความรับผิดชอบซึ่งเป็นคุณธรรมสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะให้ผู้ที่ได้รับการศึกษามีความรู้ดี มีความสามารถที่ดีจะมีความสำนึก ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตน จะมุ่งมั่นขยัน มีวินัย ซื่อสัตย์ ทุ่มเทให้ความรู้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์และเพื่อการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองโดยรวม ดังนั้นคุณธรรมจึงเป็นการจัดการศึกษาอีกส่วนหนึ่งเพื่อช่วยกำกับควบคุมประคับประคองบุคคลให้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องที่เหมาะสมที่ควรและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในที่สุด

การศึกษาที่สมบูรณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแบ่งออกได้ ๒ อย่าง เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่สร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยความรู้ทางวิชาการและความรู้ในทางธรรมจะก่อให้เกิดเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีปัญญา ซึ่งจะเป็นการสร้างพลเมืองให้มีคุณค่าเพื่อการพัฒนามากที่สุด ดังพระราชดำรัสต่อไปนี้

“การแบ่งการศึกษาเป็นสองอย่าง คือ การศึกษาวิชาการอย่างหนึ่ง วิชาการนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเองและแก่บ้านเมือง ถ้ามาใช้ต่อไปเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วอีกอย่างหนึ่ง ชั้นที่สองก็คือ ความรู้ที่จะเรียกได้ว่าธรรม คือรู้ในการวางตัว ประพฤติและคิด วิธีคิด วิธีที่จะใช้สมองมาทำเป็นประโยชน์แก่ตัว สิ่งที่เป็นธรรมหมายถึงวิธีประพฤติปฏิบัติ คนที่ศึกษาในทางวิชาการและศึกษาในทางธรรมก็ต้องมีปัญญา แต่ผู้ใช้ความรู้ในทางวิชาการทางเดียวและไม่ใช้ความรู้ในทางธรรมจะนับว่าเป็นปัญญาชนมิได้” (๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๓)

“ปัญญาแปลอีกอย่างหนึ่งคือ ความรู้ทุกอย่างทั้งที่เล่าเรียนจดจำมา ที่พิจารณาใคร่ครวญคิดเห็นขึ้นมา และที่ได้ฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่วชำนาญขึ้นมา เมื่อมีความรู้ ความชัดเจนชำนาญในวิชาต่าง ๆ ดังว่า จะยังผลให้เกิดความเฉลียวฉลาดแต่ประการสำคัญนั้น คือ ความรู้ที่ผนวกกับความเฉลียวฉลาดนั้นจะรวมกันเป็นความสามารถพิเศษขึ้น คือ ความรู้จริง รู้แจ้งชัด รู้ตลอด ซึ่งจะเป็นผลต่อไปเป็นความรู้เท่าทัน เมื่อรู้เท่าทันแล้วก็จะเห็นแนวทางและ

วิธีการที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นอุปสรรค ปัญหา และความเสื่อม ความล้มเหลวทั้งปวงได้แล้วดำเนินไปตามทางที่ถูกต้องเหมาะสมจนบรรลุความสำเร็จ” (๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๑)

การศึกษาที่สมบูรณ์อันประกอบไปด้วยความรู้ทางวิชาการที่ใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และความรู้ในทางธรรมจึงสร้างคนในสังคมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่มีความเจริญทั้งความรู้และคุณธรรม การศึกษาที่สมบูรณ์ประกอบไปด้วยความรู้ทางวิชาการที่ได้รับการศึกษาและได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและโดยรวม รวมทั้งความรู้ที่เรียกว่า ธรรมความรู้ทางธรรมเป็นการศึกษาที่จะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางตัว ความประพฤติและการคิด มีวิธีคิดที่ดี แก้ปัญหาได้ การศึกษาที่สมบูรณ์จึงเป็นการสร้างคนในสังคมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ซึ่งมีความรู้และความเจริญทั้งในทางธรรมจึงจะถือว่าเป็นผู้ที่มีปัญญา

ความมีปัญญาเป็นผลของกระบวนการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนได้มีสภาวะแห่งความรู้ เนื้อหาที่ได้มาจากการสั่งสอนอบรมรู้จริง และที่เกิดจากการคิดพิจารณาใคร่ครวญกลับไปกลับมาเกิดเป็นความรู้แจ้งเห็นจริง รวมทั้งการได้ฝึกฝนจนเกิดทักษะชำนาญมากยิ่งขึ้นเป็นความรู้ตลอด เชื่อมโยง ทำให้เป็นคนเฉลียวฉลาดมีความสามารถ ซึ่งเกิดจากการรู้จริง รู้แจ้งและรู้ตลอดเชื่อมโยงทำให้รู้เท่าทัน สามารถพิจารณาแยกแยะลำดับขั้นตอน และแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

การศึกษาในความหมายตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่วิเคราะห์นี้ มีความหมายที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในทัศนะของผู้รับผิดชอบและผู้รับการศึกษาและโดยเฉพาะขอบเขตของการศึกษาอยู่ที่ไหนอย่างไรที่จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อหลักการหรือจุดมุ่งหมายอะไรต่อไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสแสดงถึงขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

“การศึกษาเล่าเรียนเป็นเรื่องไม่มีสิ้นสุด ผู้ปรารถนาความเจริญในการประกอบกิจการงานจะต้องหมั่นเอาใจใส่แสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูนอยู่เสมอ มิฉะนั้นจะกลายเป็นผู้ที่ล้าสมัยหย่อนสมรรถภาพไป” (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔)

“การศึกษานั้นเป็นเรื่องของทุกคน และไม่ใช่ว่าเฉพาะในระยะหนึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงในระยะเดียวไม่ใช่อย่างนั้น ตั้งแต่เกิดมาก็ต้องศึกษา เติบโตขึ้นมาก็ต้องศึกษาจนกระทั่งถึงขั้นที่เรียกว่า อุดมศึกษา อย่างที่ท่านทั้งหลายกำลังศึกษาอยู่ หมายความว่า การศึกษาที่ครบถ้วน ที่อุดมทีบริบูรณ์ แต่ต่อไปเมื่อออกไปทำหน้าที่การงานก็ต้องศึกษาต่อไปเหมือนกัน มิฉะนั้นคนเราก็อยู่ไม่ได้ แม้จบปริญญาเอกแล้วก็ต้องศึกษาต่อไปตลอด หมายความว่า การศึกษาไม่มีสิ้นสุด” (๒๐ เมษายน ๒๕๒๑)

ขอบเขตการศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของทุกคนไม่เฉพาะที่จะต้องจัดการศึกษาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของชีวิตบุคคลที่จะต้องทำการศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่การงานก็จะต้องเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา การจัดการศึกษาของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบก็ต้องจัดให้เป็นการศึกษาสมบูรณ์แล้วจะต้องให้สอดคล้องตรงตามสภาพและความต้องการของบุคคลและสังคมด้วย ขอบเขตการศึกษาจึงครอบคลุม ทุกคน ทุกเวลา ทุกเรื่อง และทุกสภาพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ การศึกษา

เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ผสมผสานต่อเนื่องเชื่อมโยงเป็นการศึกษาตลอดชีวิต อย่างไม่มีขอบเขตไม่มีสิ้นสุด การศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาจึงไม่มีขอบเขตที่เป็นระบบของการศึกษาอีกด้วย ต้องจัดให้ ทั้งโอกาสช่องทางที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลได้เข้าถึงการศึกษาอย่างไม่จำกัด ครอบคลุมทุกมิติต่าง ๆ ในวิถีชีวิตเพื่อการพัฒนาคุณภาพตนเอง พัฒนางานและก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในที่สุด

ความหมายของการศึกษาคืออะไร มีขอบเขตของการศึกษาอยู่ที่ไหน ตามแนวพระราชดำรินั้น ได้พยายามวิเคราะห์เพื่อเข้าถึงแก่นแท้ ปฐมภูมิในพระอัจฉริยภาพตามแนวพระราชดำริของพระองค์ที่เข้าใจถึงความสมบูรณ์มากที่สุด สรุปได้ว่าการศึกษา คือ กระบวนการกิจกรรมอันสำคัญของสังคมและรัฐเพื่อการพัฒนาบุคคลและประชาชนเพื่อการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การศึกษาสร้างและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องจัดการให้สมบูรณ์โดยการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ คุณธรรมด้วยการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับการเรียนรู้ที่ก่อเกิดความรู้จริง เรียนรู้ด้วยการคิดพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญกับไปกลับมา เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง ฝึกฝนอบรมจนเกิดทักษะเชื่อมโยงเกิดเป็นความรู้ตลอดทำให้รู้เท่าทัน สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบด้วยการยึดมั่นหลักของคุณธรรมประจำใจในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีปัญญา ขอบเขตของการศึกษาจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของทุกคน ทุกส่วน ที่จะต้องจัดการศึกษาให้บุคคลและสังคม ครอบคลุม ทุกคน เวลา เรื่อง สภาพ ระบบ เพื่อเอื้อต่อการเข้าถึง การศึกษาอย่างไม่จำกัด ครอบคลุมทุกมิติต่าง ๆ ในวิถีชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างไม่มีขอบเขต จึงเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษามีหลักการหรือจุดมุ่งหมายอะไร

จากการวิเคราะห์พระบรมราชาโองการและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านการศึกษาเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของการศึกษานั้นพระองค์มีแนวพระราชดำริที่สอดคล้องเชื่อมโยงแน่วแน่ในพระราชปณิธานมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่องด้วยการพิจารณาจากเนื้อหาและระยะเวลาของพระบรมราชาโองการและพระราชดำรัสที่ได้พระราชทานนั้นและจากการวิเคราะห์ดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงสรุปหลักการหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ดังนี้

“การศึกษานั้นไม่ว่าจะศึกษาเพื่อตนเองหรือจะให้แกผู้อื่น สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ จึงจะได้ผลเป็นคุณเป็นประโยชน์ มิฉะนั้น จะต้องมีการผิดพลาดเสียหายเกิดขึ้น ทำให้เสียเวลาและเสียประโยชน์ไปเปล่า ๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นคืออย่างไร กล่าวโดยรวบยอด ก็คือ การทำให้บุคคลมีปัจจัยหรือมีอุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งในส่วนตัววิชาความรู้ ส่วนความคิดวินิจฉัย ส่วนจิตใจและคุณธรรมความประพฤติ ส่วนความขยันอดทนและความสามารถ ในอันที่จะนำความรู้ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ได้จริง ๆ เพื่อสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุขความเจริญมั่นคง และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมืองได้ตามควรแก่ฐานะด้วย” (๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๓)

ทั้งนี้ผู้วิเคราะห์ได้พิจารณาเป็น ๕ ส่วน โดยอาศัยหลักทางปรัชญาการศึกษา มี หลักการหรือจุดมุ่งหมาย ประกอบไปด้วย

๑. การศึกษาเพื่อการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ ความคิด

“วิทยาการทุกอย่างมิใช่มีขึ้นในคราวหนึ่งคราวเดียวได้ หากแต่ค่อย ๆ สะสมกันมาทีละเล็ก ทีละน้อยจนมากมายกว้างขวาง การเรียนวิทยาก็เช่นกัน บุคคลจำจะต้องค่อย ๆ เรียนรู้ให้เพิ่มพูนขึ้นมาตามลำดับ ให้ความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้นเกิดเป็นรากฐานรองรับความรู้ที่สูงขึ้น ลึกซึ้งกว้างขวางขึ้นต่อ ๆ ไป” (๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๙)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพสร้างองค์ความรู้ ความคิด อันเป็นพื้นฐานสำคัญของบุคคลและสังคมที่นำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ จะต้องเกิดจากการศึกษาที่เป็นการสะสมความรู้ทีละเล็กทีละน้อย เป็นข้อมูลเกิดการสะสมเป็นระบบแล้วเกิดเป็นองค์ความรู้ทั้งองค์ความรู้ใหม่หรือหรือองค์ความรู้สืบทอดสะสม เชื่อมโยงต่อยอดองค์ความรู้เดิมให้เป็นพื้นฐานรองรับที่สูงขึ้นไป ลึกซึ้ง กว้างขวาง จะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มขีดความสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาตนเองและสังคมต่อไปได้อีกด้วย ดังพระบรมราโชวาทว่า

“การให้การศึกษา นั้น กล่าวโดยวัตถุประสงค์ที่แท้จริง คือ การสร้างสรรค์ความรู้ ความคิด พร้อมทั้งคุณสมบัติและจิตใจที่สมบูรณ์ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพื่อช่วยให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและราบรื่น ทั้งสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุขเพื่อตน เพื่อส่วนรวมได้ตามควรแก่อัตภาพ” (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕)

การสร้างองค์ความรู้ ความคิด ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้น หากมีองค์ประกอบด้านคุณสมบัติและมีจิตใจที่สมบูรณ์แล้วจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญช่วยให้บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคงและราบรื่น ส่งผลให้มีความสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุข เพื่อตนเองและส่วนรวมได้

การสร้างองค์ความรู้ ความคิด ที่จะสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้นั้นจะต้องไม่แยกเป็นส่วน มีบูรณาการในความรู้ ความคิดของสาขาวิชาแขนงต่าง ๆ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริว่า

“งานของชาตินี้จะต้องอาศัยวิชาการทั่วทุกแขนง ต้องสัมพันธ์กันและดำเนินพร้อมกันไปโดยสอดคล้อง จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละฝ่ายแต่ละคนจะต้องศึกษาเรียนรู้ถึงโครงการและความประสานสัมพันธ์ของงานส่วนรวมให้กระจ่างชัด เพื่อสามารถมองเห็นจุดรวมของงานทั้งหมดและสามารถประสานงานและส่งเสริมกันได้อย่างถูกต้องตรงจุด งานของชาติจักได้สัมฤทธิ์ผล” (๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๐)

การพัฒนาประเทศจะมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดีนั้นจะมาจากผู้เกี่ยวข้องในชาติ ได้สร้างองค์ความรู้ ความคิดและนำมาผสมผสานบูรณาการการศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจในโครงการต่าง ๆ แล้วประสานเชื่อมโยงสัมพันธ์งานส่วนรวมให้กระจ่างชัดเห็นภาพโดยรวมของงานทั้งหมดสามารถ

ประสานงานและส่งเสริมกันได้อย่างดีถูกต้อง ความสำเร็จต่าง ๆ จะบรรลุผล ฉะนั้นตามหลักการหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อการสร้างองค์ความรู้ ความคิดนั้น หากบุคคลได้ศึกษาการสร้างองค์ความรู้ ความคิดจาก ๓ ส่วน ตามแนวพระราชดำรินี้จะนำไปสู่ความสำเร็จได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

“ผู้ที่มุ่งหวังความดีและความเจริญมั่นคงในชีวิตจะต้องไม่ละเลยการศึกษา ความรู้ที่จะศึกษามี ๓ ส่วนคือ ความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่าน ตามเหตุผลความเป็นจริง อีกประการหนึ่งจะต้องมีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจไม่ว่าในงาน ในผู้ร่วมงานหรือในการรักษาระเบียบ แบบแผน ความดีงาม ความถูกต้องทุกอย่างประการที่สามต้องฝึกฝนให้มีความหนักแน่นทั้งภายในใจ ในคำพูด” (๒๔ มกราคม ๒๕๓๐)

ดังนั้นความรู้ที่จะต้องศึกษา จะประกอบด้วย (๑) ความรู้ในวิชาการอันประกอบไปด้วยการเรียนรู้หลักการ ทฤษฎี ความรู้ปฏิบัติการ อันประกอบไปด้วยการเรียนรู้ ทักษะในการปฏิบัติประยุกต์ทฤษฎี และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริงอันประกอบไปด้วยการเรียนรู้การหาเหตุผล การคิดวิเคราะห์ ประเมินผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นการครองงาน (๒) ความรู้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานร่วมกันมีความจริงใจและจริงจังในการปฏิบัติงานและต่อผู้ร่วมงาน ยอมรับและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม รักษากฎระเบียบ กติกาแบบแผนความดีงาม ความถูกต้องเพื่อความดีงามเอกภาพของการอยู่ร่วมกัน เพื่อเป็นการครองคน (๓) ความรู้ในตนเองเพื่อฝึกฝนให้มีความมานะอดทน อดกลั้น เพื่อเป็นการครองตนให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นการศึกษาหาความรู้เพื่อเป็นการครองงาน ครองคน และครองตน ให้ประสบผลสำเร็จนั้นควรจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม ยุคสมัย ศีลธรรมที่ดีงามและหากได้แสวงหาความรู้ทางวิชาการ ความรู้รอบตัว และความรู้ในชีวิตจะทำให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ดังที่พระราชกระแสรับสั่งที่ผ่านมามีดังนี้

“นอกจากวิชาความรู้ก็จะต้องฝึกฝนในสิ่งที่ตัวจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับสังคม สอดคล้องกับสมัย และสอดคล้องกับศีลธรรมที่ดีงาม ถ้าได้ทั้งวิชาการทั้งความรู้รอบตัวและความรู้ในชีวิต ก็จะทำให้เป็นคนที่ครบคน” (๒๕ มีนาคม ๒๕๑๕)

๒. การศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

“เจตนาของการศึกษานั้น กล่าวโดยสรุปก็คือ การวางรากฐานที่ดีที่ถูกต้องในตัวบุคคล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ทั้งปวง ที่สำคัญที่สุดคือ รากฐานด้านความรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้จักคิดตัดสินใจตามทางที่ถูก ที่เป็นธรรม ที่สร้างสรรค์ ผู้จัดการศึกษาต้องดำเนินงานให้ได้ประโยชน์พร้อมดังนี้ จึงจะเรียกได้ว่าปฏิบัติการถูกต้องครบถ้วน เป็นนักการศึกษาแท้”

(๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๘)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นการสร้างรากฐานที่จำเป็นให้แก่บุคคลเพื่อให้มีชีวิตที่เป็นสุขทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ด้วยการสร้าง รากฐานด้านความรู้ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้จักการคิดแก้ปัญหาตัดสินใจอย่างมีระบบ ตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นอยู่ด้วยการดำรงชีวิตที่รู้จักตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี ที่เหมาะสม ต่อตนเองและสังคมอย่างมีความสุขและสร้าง

ความรู้ทั้งปวงเป็นรากฐานเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจมีเจตคติที่ดี นำความรู้ไปพัฒนาส่งเสริมศักยภาพ และสมรรถภาพของตนเองเพื่อการพัฒนาตนเองสังคมและประเทศชาติในที่สุด จากพระบรมราโชวาทที่พสกนิกรได้เห็นพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันยาวไกลที่จะกระทำการใดนั้นจะต้องวางรากฐานด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดแก่บุคคลก่อนและพัฒนาคุณภาพด้านร่างกาย ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กันให้เกิดคุณภาพชีวิตที่มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตที่สมบูรณ์อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

๓. การศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพ

“การให้การศึกษานั้น กล่าวโดยวัตถุประสงค์ที่แท้จริง คือ การสร้างสรรค์ความรู้ ความคิด พร้อมทั้งคุณสมบัติและจิตใจที่สมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลเพื่อช่วยให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและราบรื่น ทั้งสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุขเพื่อตนเพื่อส่วนรวมได้ตามควรแก่อัตภาพ” (๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕)

“การให้การศึกษานั้น กล่าวสั้น ๆ โดยความหมายรวบยอด คือ การช่วยให้บุคคลค้นพบวิถีดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมไปสู่ความเจริญและความสุขตามอัตภาพตามนัยนี้ผู้สอนมีหน้าที่ต้องหาความรู้และวิธีการดำเนินชีวิตมาให้ศิษย์ได้รู้ได้ทราบเพื่อให้สามารถเรียนรู้ต่อไปและดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยดี จนบรรลุจุดหมาย ความรู้กับทั้งวิธีการที่ต้องการนั้น มีอยู่แล้ว ครบถ้วนพร้อมมูล” (๑๙ มิถุนายน ๒๕๒๒)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคคลได้มีเครื่องมือสำหรับช่วยการศึกษาต่อเนื่องและการประกอบอาชีพการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมตามศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล จากพระบรมราโชวาทนั้นจะเห็นแนวพระราชดำริที่การศึกษาจะต้องจัดให้แก่บุคคลให้มีความพร้อม ความมั่นใจ ค้นพบตนเอง พึ่งตนเองได้ มีวิธีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมแก่สภาพและฐานะจากการได้รับความรู้ ความคิดและการได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพียงพอ และการเสริมสร้างจิตใจให้สมบูรณ์แข็งแรง เกิดเป็นปัจจัยภายในตัวตนที่พอเพียงทั้งความรู้ ความคิด คุณธรรมจริยธรรมและคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุคคลในการดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมตามศักยภาพของตนในอนาคต

๔. การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ

“การให้การศึกษา คือ การให้คำแนะนำและส่งเสริมบุคคลให้มีความเจริญงอกงามในการเรียนรู้ คิดอ่าน และกระทำตามอัตภาพของแต่ละคน โดยจุดประสงค์ในที่สุด คือ ให้บุคคลนำเอาความสามารถที่มีอยู่ในตัวออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่อุปการคน แก่บุคคลอื่นอย่างสอดคล้อง และไม่ขัดแย้งเบียดเบียน แก่งแย่งกัน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เป็นประเทศได้” (๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๖)

“เมื่อเวลาศึกษาอยู่นั้น วิชาการเป็นทั้งตัวงาน ทั้งจุดมุ่งหมายของคน จึงมีความสำคัญเป็นเอก แต่เมื่อออกไปประกอบอาชีพการงานแล้ว จุดหมายสำคัญจะอยู่ที่ตัวงาน และผลสำคัญของงานวิชาการนั้นจะต้องถือเป็นปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับที่จะใช้ปฏิบัติ... การที่

ท่านได้อุตสาหะศึกษาวิชาการต่าง ๆ มาเป็นอันมากตลอดเวลาแรมปีนั้น แท้จริง คือการสะสมรวบรวมอุปกรณ์และสร้างความรู้ความสามารถในการใช้อุปกรณ์นานาชนิดไว้สำหรับนำออกใช้ในเมื่อศึกษาสำเร็จออกไปประกอบภาระงานแล้วนั่นเอง และเมื่อนำวิชาการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ออกใช้ก็จำเป็นจะต้องเลือกสรรก่อนเสมอไปด้วย คือ ต้องพิจารณานำเอาแต่ส่วนที่ถูกต้องเหมาะสมแก่งานนั้น ๆ มาใช้ไม่ใช่นำมาใช้พร้อมกันทั้งหมด ทั้งดุ้น จะกลายเป็นโทษของวิชาการงานจะไม่สำเร็จ” (๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๐)

การศึกษาเพื่อการพัฒนาสมรรถภาพ เป็นการจัดการศึกษาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริตามแนวพระบรมราชาไมตรีที่ว่า การศึกษาเป็นการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล คือ ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ปฏิบัติให้เกิดแก่ตนเองและส่วนรวม เนื่องด้วยบุคคลได้รับการศึกษาด้วยการสะสมรวบรวมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาให้มีความเจริญงอกงามมีความคิดอ่านที่ดี ถูกต้องเหมาะสมเป็นผู้ที่มีความรู้ความคิดในทางวิชาการ หรือทางทฤษฎีที่เป็นส่วนความรู้ในเนื้องานที่จะต้องปฏิบัตินั้น ๆ เป็นหลัก เมื่อมีความจำเป็นต้องการหรือ จำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ ความคิดที่เป็นทฤษฎีทางวิชาการเพื่อการดำรงชีวิตหรือการพัฒนางานในบทบาทหน้าที่เพื่อส่วนรวม การนำความรู้ดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติจะต้องรู้จักประยุกต์ คัดเลือก จัดสรร พิจารณานำเอาส่วนที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพของงานสิ่งแวดล้อมมาใช้ การศึกษาจะต้องพัฒนาสมรรถภาพหรือความสามารถของผู้เรียนให้ได้รู้จักการประยุกต์บูรณาการ ความรู้ ความคิด ทฤษฎีแนวปฏิบัติ ตลอดทั้งทักษะต่าง ๆ ให้สามารถนำมาสู่การปฏิบัติเพื่อประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวมอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในที่สุด และโดยเฉพาะจะต้องใช้ความสามารถนั้น ๆ อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม สอดคล้องเกื้อกูลเพื่อความอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุขของทุกส่วนในสังคม

๕. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

“การให้การศึกษาถือว่าเป็นการให้สิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการหล่อหลอมวางรูปแบบให้แก่อนุชน ทั้งทางความรู้ ความสามารถทั้งทางจิตวิญญาณ” (๒๐ มิถุนายน ๒๕๒๐)

“ผู้ที่มีวิชาการแล้วจำเป็นที่จะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองนอกจากวิชาความรู้ด้วยจริงจะนำตนนำชาติให้รอดและเจริญได้ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ได้แก่ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี ความละเอียดรอบคอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งความคิดและการกระทำความกตัญญูรู้คุณชาติบ้านเมืองและผู้มีอุปการะตัวมา ความไม่เห็นแก่ตัวไม่เอาเปรียบผู้อื่น หากแต่มีความจริงใจ ความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตามฐานะและหน้าที่ และที่สำคัญอย่างมากก็คือ ความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบภาระงานทุกอย่างด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้ง คุณสมบัติเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การศึกษาสมบูรณ์เป็นประโยชน์จริง” (๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๒)

การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชาไมตรีและพระราชดำรัส แสดงให้เห็นว่า การให้การศึกษาด้านความรู้ความสามารถเป็นสิ่งสำคัญแล้ว

การให้การศึกษาด้านจิตวิญญาณถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเช่นกัน เพราะเป็นการหล่อหลอมวางรูปแบบให้แก่บุคคลให้มีความรู้ ความคิด ความเข้าใจมีเจตคติที่ดีเหมาะสม มีเหตุผลเชิงจริยธรรมที่จะพิจารณาคัดเลือกนำมาเพื่อการปฏิบัติด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมของบุคคลอันเป็นพื้นฐานจำเป็นในการดำรงตนและปฏิบัติหน้าที่การงานให้เจริญรุ่งเรืองนำพาให้สังคม ชาติบ้านเมือง เจริญและอยู่รอดได้ พฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพระบรมราโชวาทนี้ได้แก่ (๑) การรู้จักผิดชอบชั่วดี (๒) การรู้จักละอายความชั่วเกรงกลัวต่อบาป (๓) มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ (๔) มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีอุปการคุณและแผ่นดิน (๕) ความไม่เห็นแก่ตัวไม่เอาตัวเปรียบผู้อื่น (๖) มีความจริงใจปรารถนาดี (๗) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น และ (๘) มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบกิจการงานด้วยความจริงใจ จริง อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ เมื่อบุคคลได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้ว จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การศึกษามุ่งบรรลุ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

โดยสรุปการศึกษามีหลักการหรือจุดมุ่งหมายอะไรตามแนวพระราชดำรินั้นได้พยายามวิเคราะห์เพื่อเข้าถึงแก่นแท้ปฐมภูมิในพระอัจฉริยภาพตามแนวพระราชดำริของพระองค์ที่เข้าใจความสมบูรณ์มากที่สุด สรุปได้ว่า การศึกษามีหลักการหรือจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๑. การศึกษาเพื่อการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ ความคิดเป็นพื้นฐานอันสำคัญของบุคคลและสังคม ที่จะพัฒนาองค์ความรู้เป็นพื้นฐานรองรับการพัฒนาที่สูงขึ้น การสร้างองค์ความรู้ความคิดจะต้องไม่แยกส่วนที่ต้องบูรณาการในความรู้ความคิดของวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ การพัฒนาสร้างองค์ความรู้ความคิดนั้น จะต้องให้ครอบคลุม (๑) ความรู้วิชาการด้วยการเรียนรู้ หลักการทฤษฎี ทักษะปฏิบัติ ความรู้ในความคิดของเหตุผลไปสู่การปฏิบัติงานนั้น (๒) ความรู้ปฏิบัติการที่ทักษะในการทำงานการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (๓) ความรู้ในการรู้จักตนเอง ควบคุมตนเอง องค์ความรู้ความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นได้รับการสร้างสรรค์พัฒนาจะเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการพัฒนาตนเองและสังคมต่อไปในอนาคต

๒. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นรากฐานที่จำเป็นของบุคคลเพื่อให้มีชีวิตที่เป็นสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจด้วยการรู้จักการจัดการตนเอง สร้างความรู้ความเข้าใจมีเจตคติที่ดี นำความรู้ทักษะไปพัฒนาส่งเสริมศักยภาพและสมรรถภาพของตน เพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพที่ดี ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๓. การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ เป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคคลมีความมั่นใจ ค้นพบตนเองได้มีวิธีดำเนินชีวิตที่เหมาะสมแก่สภาพและฐานะความแตกต่างของแต่ละบุคคลอย่างเพียงพอและเตรียมความพร้อมปัจจัยด้านความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรมและคุณสมบัติที่เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิตอันเป็นพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมตามศักยภาพของตนในอนาคต

๔. การศึกษาเพื่อการพัฒนาสรรพภาพ เป็นการเสริมสร้างความสามารถของบุคคลโดยการนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่เป็นศักยภาพ มีอยู่ในตัวบุคคลให้รู้จักประยุกต์บูรณาการ ความรู้ ความคิด ทฤษฎี แนวปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดทั้งทักษะโดยใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่และได้รับการพัฒนานำมาสู่ การปฏิบัติบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของส่วนตัวและส่วนรวม

๕. การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการเสริมสร้างหล่อหลอม วางรูปแบบให้บุคคลได้มีความรู้ ความคิด ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีเหมาะสมมีเหตุผลเชิงจริยธรรม คัดเลือก แยกปฏิบัติเพื่อแสดงออกทางพฤติกรรมในการควบคุมตนเองปรับตัวได้ เป็นคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น อันได้แก่ การรู้จักผิดชอบชั่วดี ละอายความชั่วเกรง กลัวต่อบาป มีความซื่อสัตย์ สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ มีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีอุปการะคุณและแผ่นดิน ไม่ เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีความตั้งใจปรารถนาดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมี ความขยันหมั่นเพียรประกอบกิจการงานด้วยความจริงใจ จริงจัง อย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปการจัดการศึกษาพอเพียง ตามแนวพระราชดำรินั้นได้พยายามวิเคราะห์เพื่อเข้าถึงแก่นแท้ ปฐมภูมิในพระอัจฉริยภาพตามแนวพระราชดำริของพระองค์ที่เข้าใจความสมบูรณ์มากที่สุด สรุปได้ว่า มีวิธีหรือแนวทางดังนี้

๑. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความคิด มีปัญญา มีวิถีคิด รู้จริง รู้แจ้ง รู้ตลอด รู้เท่าทัน ตาม เหตุผลความเป็นจริง รู้จักการคิดวิเคราะห์ บูรณาการองค์ความรู้ค้นพบทางเลือกเพื่อประยุกต์สู่การปฏิบัติ เกิดทักษะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

๒. การส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจในคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม มีเจตคติที่ดี มีทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำรงชีวิต อยู่บนพื้นฐานความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ มีวินัย มีความอดทน อดกลั้น อดออม มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละประโยชน์ ส่วนตนเพื่อส่วนรวม

๓. การส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบพึ่งตนเองได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม ยุคสมัยและศีลธรรมที่ดีงาม

การจัดการศึกษาตามวิธีหรือแนวทางดังกล่าวนี้เป็นการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์ เกิดความ สมดุลมีความพอเหมาะพอเพียง พึ่งพิงอิงกันของบุคคล สร้างสังคม และเศรษฐกิจ ฐานความรู้ คู่กับ คุณธรรม พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทำให้เป็นคนที่ครบคน สำหรับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากที่สุดนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนว พระราชดำริไว้ดังนี้

๑. ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาจะต้องถือว่าเป็นบทบาทภาระหน้าที่ที่มีเกียรติของทุกคน ต้อง จัดการศึกษาทุกระยะของชีวิตและการทำงานอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงทั้งหลักการและวิธีการในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุม มี

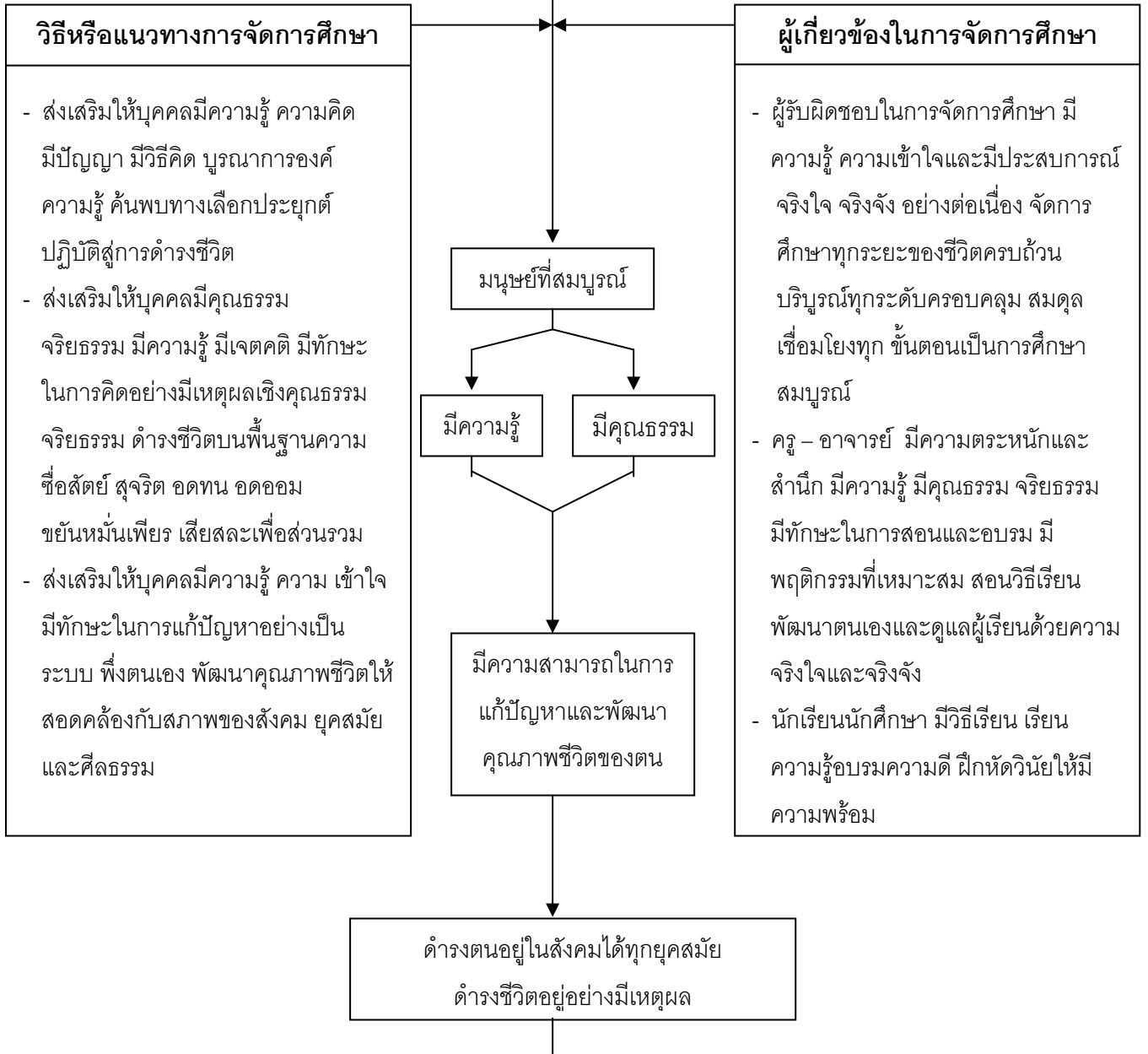
ความสมดุล เชื่อมโยง พึ่งพิงอิงกันทุกด้านมีความตระหนัก จริงใจ จริงจัง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
ครบถ้วนบริบูรณ์ทุกระดับ ทุกขั้นตอนของการศึกษาเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์

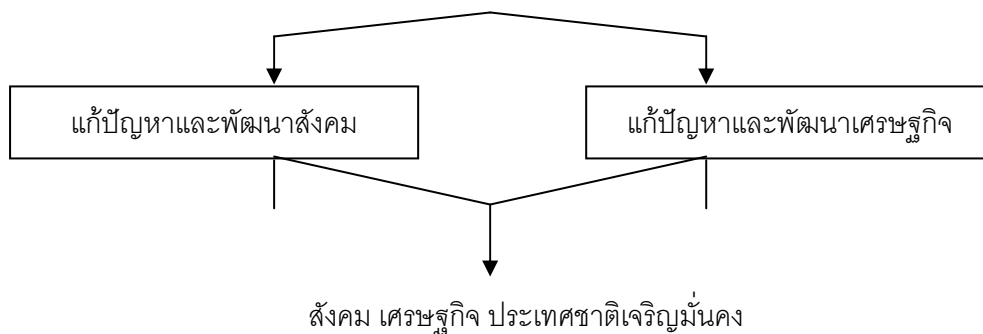
๒. ครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติภารกิจงานทางการศึกษาจะต้องมีความตระหนักและสำนึกในบทบาท
หน้าที่ มีคุณสมบัติที่ดี มีความรู้ทางการศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐาน มีพฤติกรรมเป็น
แบบอย่างที่ดี มีจิตเมตตา ตั้งมั่นอยู่บนความซื่อสัตย์ จริงใจ วางใจ เป็นกลาง พัฒนาตนเองเพื่อความเจริญ
และสมบูรณ์ มีทักษะในการสอนการให้ความรู้ มีทักษะในการอบรมฝึกจิตใจ และมีทักษะในการจัด
กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกด้าน ด้วยการสอนวิธีการเรียนให้ผู้เรียนใช้หลักการของ
ประชาธิปไตย ทั้งเสรีภาพความเสมอภาค และภราดรภาพ พร้อมทั้งหลักจิตวิทยาพัฒนาการในการกำกับ
ดูแลผู้เรียนด้วยความจริงใจและจริงจัง

๓. นักเรียน นักศึกษา จะต้องเรียนความรู้ อบรมความดี ฝึกหัดวินัยให้มีความพร้อมด้วยวิธีการ
เรียนรู้ตามความรู้ ความคิดของบุคคลและจากแหล่งเรียนรู้โดยรวม แล้วเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์หาเหตุผล
เกิดวิธีคิด พบทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ เกิดความ
เชี่ยวชาญ มีทักษะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

จากการวิเคราะห์การศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริสรุปเสนอได้ ดังแผนภูมิตาม
ภาพประกอบ ๑ (สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์. ๒๕๔๙ : ๙๐) ดังนี้

การจัดการศึกษาพอเพียง
(การศึกษาสมบูรณ์)

๒.๓ ความเป็นมาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

พ.ร.บ. วิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๘ งานบริหารประกอบด้วยผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุด (อ.วัชรวิทย์ พิมพะจันทร) มีรองผู้อำนวยการ ๓ ฝ่าย คือ รองฯฝ่ายบริหาร (อ.มงคล สังข์ขวดี) รองฯฝ่ายวิชาการ (อ.ไพจิตร สังข์ขวดี) และรองฯฝ่ายฝึกหัดครูและพัฒนาชนบท (อ.รจิต ทวีวัฒน์) ฝ่ายทะเบียน (อ.เล็ก อิ่มสำราญ) งานวิชาการดูแลโดยหัวหน้าหมวด หัวหน้าหมวดที่ต่อมาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์ ได้แก่ หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา (อ.ยาใจ ลีละชาติ) หัวหน้าหมวดภาษาไทย (อ.นารี สาริกภูติ) หัวหน้าหมวดภาษาอังกฤษ (อ.เทพินทร์ สุนทร)

ต่อมาเมื่อมี พ.ร.บ. วิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘ ขึ้นใน ระบบบริหาร เรียกผู้บริหารสูงสุดว่าอธิการ มีรองอธิการ ๔ ฝ่าย คือ ท่านอาจารย์วัชรวิทย์ พิมพะจันทร เป็นอธิการ อ.มงคล สังข์ขวดี เป็นรองอธิการฝ่ายบริหาร อาจารย์ไพจิตร สังข์ขวดี เป็นรองอธิการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ธานี ปาลสุทธิ เป็นรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา

งานวิชาการจัดแบ่งตามลักษณะวิชาเป็นคณะวิชาและภาควิชา โดยแบ่งเป็น ๓ คณะวิชา คือ
 ๑. คณะวิชาครุศาสตร์ ๒. คณะวิชาวิทยาศาสตร์ ๓. คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แบ่งเป็น ๘ สาขาวิชา

- ๑ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
- ๒ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
- ๓ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
- ๔ สาขาวิชาศิลปกรรม
- ๕ สาขาวิชาดนตรีสากล
- ๖ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- ๗ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น
- ๘ สาขาวิชานาฏดุริยางค์ศิลป์ไทย

ในระยะแรกได้มีการเปิดสอนนักศึกษาทั้งในระดับ ป.กศ. ป.กศ.สูง และปริญญาตรี(ค.บ.) ครอบคลุมวิชาเอก (ตามภาควิชา) ในระยะหลังเกิดภาวะครูล้นงาน ทำให้ลดการผลิตลงเหลือเฉพาะวิชาเอกที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. วิทยาลัยครู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๗ ให้อำนาจวิทยาลัยครูเปิดสอนสาขาวิชาอื่นๆ ได้ถึงระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครู ฉะเชิงเทราจึงเปิดสอนปริญญาตรีใน ๓ สาขา คือ ๑. สาขาวิชาการศึกษา (ค.บ.) ๒. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (วท.บ) ๓. สาขาวิชาศิลปศาสตร์(ศศ.บ.) สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรามีคณะวิชาเพิ่มขึ้นอีก ๑ คณะ (เพิ่มจาก ๓ คณะวิชาเดิม) คือ คณะวิชาวิทยาการจัดการและโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวย้ายไปสังกัดคณะวิทยาการจัดการในปี พ.ศ.๒๕๓๘

ผู้บริหารคณะวิชาในช่วง พ.ร.บ.วิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘ เป็นต้นมา เรียกว่า "หัวหน้าคณะ" โดยมีรองหัวหน้าคณะร่วมกันบริหาร ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากอดีต - ปัจจุบัน คือ

☺ อ.สมุน	อ้นไชยะ	(พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๒๑)
☺ อ.ยาใจ	วีระชาติ	(พ.ศ.๒๕๒๒-๒๕๒๖)
☺ ผศ.บุญชอบ	เริงทรัพย์	(พ.ศ.๒๕๒๗-๒๕๓๐)
☺ ผศ.พลากร	โพพิศ	(พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๓๒)
☺ อ.สมบุญรณ์	ศุภจรียาวัตร	(พ.ศ.๒๕๓๓-๒๕๓๖)
☺ อ.อุทิน	รวยอารี	(พ.ศ.๒๕๓๖-๒๕๓๘)
☺ ผศ.ดร.ผ่องศรี	มาสขาว	(พ.ศ.๒๕๓๘-๒๕๔๗)
☺ ผศ.นิสา	เมลานนท์	(พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๒)
☺ ดร.เทพนคร	ทาคง	(พ.ศ.๒๕๕๒-ปัจจุบัน)

พ.ศ.๒๕๓๘ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา ได้เปลี่ยนแปลงบทบาทและสถานภาพใหม่ตาม พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ พ.ศ.๒๕๓๘ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเต็มรูปแบบ "คณะวิชา" เรียกเป็น คณะ(Faculty) บริหารโดยคณบดี (Dean) ตามแบบสากล ซึ่งคณบดีสมัยแรกคือ อ.อุทิน รวยอารี , ผศ.ดร.ผ่องศรี มาสขาว และ **คณบดีคนปัจจุบันคือ ดร.เทพนคร ทาคง** โดยมีแบ่งส่วนบริหารดังนี้คือ

- ☺ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ
- ☺ รองคณบดีฝ่ายแผนและวิจัย
- ☺ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา - ทำนุบำรุงศิลปะ - บริการวิชาการ
- ☺ หัวหน้าสำนักงานคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (๒๕๔๕: บทคัดย่อ) **บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น.**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑.) คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านแนวคิด ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม และบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้ในด้านการสอนเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการให้คำปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ๒.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๓.) ปัญหาอุปสรรคของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาแบบแบ่งชั้น จากครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ถอดอรรถประโยชน์

ผลการวิจัย พบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕ และอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติบทบาทของครู ได้แก่ ๑.) เจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียง ๒.) การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน ๓.) การสนับสนุนจากโรงเรียน ๔.) รายวิชาที่สอน เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนายการปฏิบัติบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ ๑๘.๘๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีปัญหาในด้านผู้เรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผู้บริหาร และด้านเพื่อนร่วมงาน

สุวกิจ ศรีปัดดา (๒๕๔๙: บทคัดย่อ) **เรื่อง การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเป็นไปได้ของการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนลักษณะต่างๆ และเปรียบเทียบค่าระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินกิจการธุรกิจ ๔ ลักษณะ คือ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการ กับทั้งศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๙ จังหวัด จำนวน ๕๐๐ คน และจัดประชุม กลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ ๕๐ คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ

ผลการวิจัย มีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

๑. ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยรวมและจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูงและควรปฏิบัติอย่าง

มาก คือต้องประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาัดเอาเปรียบผู้เกี่ยวข้อง เช่น ลูกค้า แรงงาน และผู้ส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ

๒. หลักการเงื่อนไขและแนวปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจชุมชนได้ทุกประเภทและทุกลักษณะกิจการไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ ต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการอย่างจริงจังและควรประกอบการโดยยึดหลักปฏิบัติต้องมีคุณธรรมทำกิจการโดยความมีเหตุผลพอประมาณและสามารถคุ้มกันตนเองได้คุ้มชุมชนเองได้ให้ยืนบนขาตนเองได้

สรุปว่าแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนทุกชนิดและทุกขนาดของกิจการได้เป็นอย่างดี

คุณเดือน พันธุมนาวิน (๒๕๔๙ : บทคัดย่อ) เรื่อง **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำวิจัยเพื่อความเป็นเลิศ** นักวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำวิจัย จะทำให้การวิจัยนั้นมีความเป็นเลิศได้ บทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอการทำวิจัยในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ที่ดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากการอธิบายหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะของความพอเพียง ๓ ประการ และเงื่อนไขที่จะนำไปสู่คุณลักษณะนี้ ๓ เงื่อนไข และยังได้เสนอองค์ประกอบของการทำวิจัยที่เป็นเลิศ ๓ ประการ รวมทั้งเสนอการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำวิจัยให้มีความเป็นมาตรฐานสูงในขั้นตอนที่สำคัญ นอกจากนี้ บทความนี้จะสามารถช่วยให้เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความเกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆในหลักปรัชญานี้ได้ดียิ่งขึ้น

ไพศาล เนาวะวาทอง และ ธวัชชัย ศุภดิษฐ์ (๒๕๕๑ : บทคัดย่อ) เรื่อง **การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้านคำปลาหลายตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น** การศึกษาเรื่องการจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้านคำปลาหลายตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาแนวทางปัจจัย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านคำปลาหลายประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนโดยทำการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview) ผู้นำของหมู่บ้านจำนวน ๕ คน ได้แก่ อดีตกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มแม่บ้านกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนชาวบ้าน รวมทั้งลงพื้นที่สำรวจพื้นที่และศึกษาจากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า จากปัญหาในอดีตที่ชุมชนได้รับผลกระทบและประสบปัญหาความยากจนรวมทั้งสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขา ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกและทำ

การเกษตรเป็นดินภูเขา ชาวบ้านจึงทำไร่ ทำนาและทำการเกษตรแบบดั้งเดิม คือ ปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีรายได้ครั้งเดียวใน ๑ ปี จากการทำนาและปลูกมันสำปะหลังป้อนเป็นวัตถุดิบเข้าสู่โรงงาน แต่ผลผลิตที่ได้ไม่สูงมากนักและราคามักตกต่ำจึงก่อให้เกิดปัญหาความยากจน เป็นหนี้สิน และเกิดผลเสียต่อคุณภาพของดินจากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความคิดในการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ เพื่อให้คนในชุมชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเริ่มมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นมาเป็นเรื่อยๆ โดยยึดตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลจากการดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ทำให้ปัจจุบันชุมชนบ้านคำปลาหลายกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

จุฑาพรรณี (จามจุรี) ผดุงชีวิต (๒๕๕๐ : บทคัดย่อ) **เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : การตีความเชิงวิพากษ์ว่าด้วยมิติทางวัฒนธรรมจากมุมมองสมัยใหม่** บทความนี้นำเสนอแนวคิดการวิพากษ์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองทางมิติวัฒนธรรมโดยครอบคลุมถึงการตีความที่เกี่ยวข้องกับ (๑) อุดมการณ์ (๒) ความสัมพันธ์ทางสังคม (๓) โลกทัศน์ (๔) ค่านิยมที่ปรากฏในสังคมไทย ทั้งนี้โดยอาศัยการตีความเชิงวิพากษ์แบบวงจรเซอร์ มิวติกาภายใต้กรอบของสำนักยุคหลังสมัยใหม่หรือโพสต์โมเดิร์นที่มักใช้ในการวิพากษ์องค์ความรู้ต่างๆที่มีอยู่บนโลกเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้ถึงและรู้เท่าทันสภาวะที่แฝงอยู่ในวาทกรรมที่หลากหลายในสังคมที่อาจมีลักษณะเป็นปฏิเสธรหรือเป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกับสภาวะหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นวิถีชีวิตแบบพอเพียงอันมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล ระบบภูมิคุ้มกันบนฐานแห่งความรู้ควบคู่คุณธรรมอันเป็นแนวทางหลักของการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ รวมทั้งการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์หนึ่ง บทความนี้เสนอประเด็นวิพากษ์ร่วมสี่ประเด็นหลัก อันได้แก่ ก) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะอุดมการณ์กระแสหลักและพันธกิจของชาติ ข) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะพุทธทัศน์ที่มุ่งพัฒนามิติทางจิตใจด้านภ้ย “ระลอกวิกฤติแห่งยุคสมัยใหม่” ค) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะภาคปฏิบัติภารกิจจริงของวาทกรรมในการถนอมหรือ สร้างใหม่ และฟื้นฟูของ อัตลักษณ์ไทยว่าด้วยความสัมพันธ์ทางสังคม และ ง) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะการปฏิวัติทางสังคมว่าด้วยค่านิยมบางประการของไทย ทั้งนี้บทความนี้มีจุดมุ่งหมายในการผลักดันให้เกิดพลังขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนทั้งในด้านทัศนคติ องค์ความรู้และพฤติกรรมของคนไทยในการน้อมรับด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงหลักการและแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นหลักการที่สอดคล้องกันกับพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาหลักของชาวไทยที่มีแก่นคำสอนที่เน้นสติปัญญาและเหตุผลเป็นสำคัญ

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาแบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

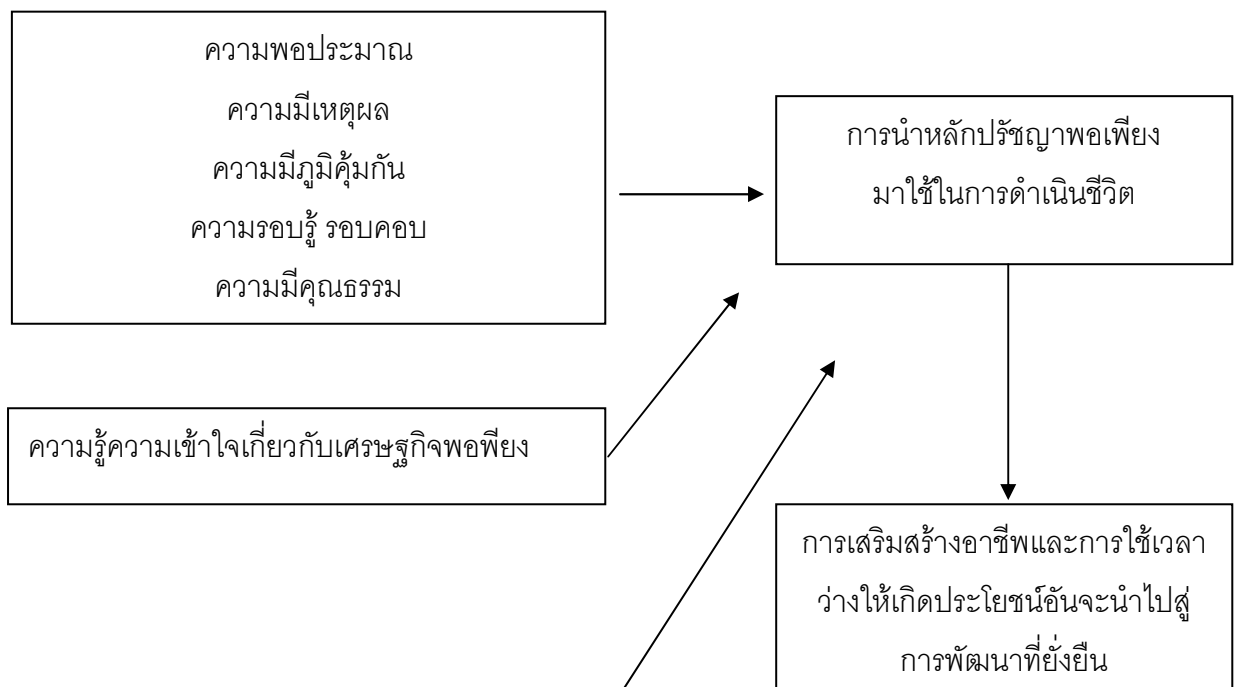
๒. ความมีเหตุผล การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล

๓. ความมีภูมิคุ้มกัน สามารถเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

๔. ความรอบรู้ รอบคอบ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ แสวงหาความรู้ เสริมทักษะการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การไปทำงานในอนาคต

๕. ความมีคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๓.๑ กรอบในการวิจัย

ความเป็นไปได้ในการประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

- นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

กลุ่มตัวอย่าง

- นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. สร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ใช้ความรู้จากทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ในการกำหนดกรอบการวิจัย

๒. สร้างข้อคำถามของตัวแปรและสร้างแนวของตัวแปร โดยแยกประเภทของแต่ละตัวแปรที่สร้างเป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scales) ๕ ระดับของ (Likert) (Best&Kahn , ๑๙๙๓ , P.๒๔๖) คือ

๕ คะแนน หมายถึง มากที่สุด

๔ คะแนน หมายถึง มาก

๓ คะแนน หมายถึง ปานกลาง

๒ คะแนน หมายถึง น้อย

๑ คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

๓. การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา

๔. การเสริมสร้างทักษะในการสร้างอาชีพ อันจะนำไปสู่การอยู่ดีมีสุขในสังคม

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๔.๑ ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัย โดยนำแบบสอบถามที่มีอยู่ให้อาจารย์ในสาขาวิชาช่วยนำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาได้ทำ

๓.๔.๒ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกตและให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

๓.๕.๒ วิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๐ ด้าน สถิติที่ใช้คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๕.๓ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติไคสแควร์

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

๓.๖.๑ ความถี่และค่าร้อยละ

๓.๖.๒ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๖.๓ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติไคสแควร์

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราชนครินทร์” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ ๓ การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ ๔ ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ ๕ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ ๖ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ ๗ ข้อเสนอแนะในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ ๘ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับเศรษฐกิจพอเพียง

รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าความถี่ และร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ความถี่ และร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๐๕	๔๓.๓๙
หญิง	๑๓๗	๕๖.๖๑
อายุ		
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๘๔	๓๔.๗๑
๒๑ - ๒๕ ปี	๑๕๖	๖๔.๔๖
๒๖ ปี ขึ้นไป	๒	๐.๘๓
ภูมิลำเนา		
สมุทรปราการ	๑๐	๔.๑๓
ชลบุรี	๔๑	๑๖.๙๔
ฉะเชิงเทรา	๑๑๖	๔๗.๓๙
ระยอง	๔	๑.๖๕
นครนายก	๐	๐.๐๐
ปราจีนบุรี	๓๑	๑๒.๘๑
สระแก้ว	๑๗	๗.๐๒
กรุงเทพมหานคร	๗	๒.๘๙
บุรีรัมย์	๓	๑.๒๔
หนองคาย	๒	๐.๘๓
ขอนแก่น จันทบุรี พัทลุง เพชรบูรณ์		
มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ลพบุรี		

ศรีสะเกษ สุราษฎร์ธานี อุตรดิตถ์ และประเทศจีนจังหวัดละ	๑	๐.๔๑
--	---	------

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
นักศึกษาเรียนในสาขาวิชา		
รัฐประศาสนศาสตร์	๑๐๐	๔๑.๓๒
พัฒนาชุมชน	๑๗	๗.๐๒
ภาษาญี่ปุ่น	๒๐	๘.๒๖
ภาษาอังกฤษธุรกิจ	๑๐	๔.๑๓
ศิลปกรรม	๔๖	๑๙.๐๑
ดนตรีสากล	๑๙	๗.๘๕
นาฏศิลป์	๐	๐.๐๐
ภาษาอังกฤษ	๓๐	๑๒.๔๐
นักศึกษากำลังเรียนอยู่ชั้นปี		
ชั้นปีที่ ๑	๘๖	๓๕.๕๔
ชั้นปีที่ ๒	๖๓	๒๖.๐๓
ชั้นปีที่ ๓	๖๕	๒๖.๘๖
ชั้นปีที่ ๔	๒๘	๑๑.๕๗
เกรดเฉลี่ยของนักศึกษา		
ต่ำกว่า ๒.๐๐	๒๓	๙.๕๐
๒.๐๐ – ๒.๕๐	๑๐๕	๔๓.๓๙
๒.๕๑ – ๓.๐๐	๘๔	๓๔.๗๑
๓.๐๑ – ๓.๕๐	๒๔	๙.๙๒
๓.๕๑ – ๔.๐๐	๖	๒.๔๘
นักศึกษามีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน		
ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๑๔	๕.๗๙
๒,๐๐๐ บาท	๔๐	๑๖.๕๓
๓,๐๐๐ บาท	๗๑	๒๙.๓๔
๔,๐๐๐ บาท	๔๕	๑๘.๖๐

๕,๐๐๐ บาท	๓๖	๑๔.๘๘
๖,๐๐๐ บาท	๑๓	๕.๓๗
๗,๐๐๐ บาท	๙	๓.๗๒
มากกว่า ๗,๐๐๐ บาท	๑๔	๕.๗๙

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
นักศึกษาผู้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐบาล		
กู้เงินของรัฐบาล	๙๓	๓๘.๔๓
ไม่ได้กู้เงินของรัฐบาล	๑๔๙	๖๑.๕๗
นักศึกษาใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนทำอะไร		
(ตอบมากกว่า ๑ ข้อ)		
ทำรายงาน	๗๓	๓๐.๑๗
อ่านหนังสือ	๑๒๐	๔๙.๕๙
ร้องเพลง / ฟังเพลง	๙๕	๓๙.๒๖
ดูหนังในโรงภาพยนตร์	๔๗	๑๙.๔๒
เที่ยวกลางคืน	๒๑	๘.๖๘
เล่นอินเทอร์เน็ต (เล่นเกม ค้นหาข้อมูล Hi5)	๗๘	๓๒.๒๓
เล่นกีฬา	๘๗	๓๕.๙๕
ดูทีวี	๑๕๓	๖๓.๒๒
ทำอาหาร	๕๓	๒๑.๙๐
คุยโทรศัพท์	๙๑	๓๗.๖๐
ช่วยที่บ้านทำงานบ้าน	๑๐๗	๔๔.๒๑
เดินตามห้างสรรพสินค้า	๕๓	๒๑.๙๐
อ่านหนังสือพิมพ์	๖๙	๒๘.๕๑
หารายได้เสริม(ขายของ เล่นดนตรี สอนดนตรี	๔๙	๒๐.๒๕
เขียนป้าย รับผิดชอบต่อ งานพิมพ์ เซเว่น		
ร้าน MK ร้าน Pizza เลี้ยงปลา เย็บผ้า)		

จากตารางที่ ๑ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๒๔๒ คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง ร้อยละ ๕๖.๖๑ อายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี ร้อยละ ๖๔.๔๖ รองลงมาอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ร้อยละ ๓๔.๗๑ และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด ฉะเชิงเทรามากที่สุด ร้อยละ ๔๗.๙๓ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ร้อยละ ๑๖.๙๔ จังหวัดปราจีนบุรี ร้อยละ ๗.๐๒ นอกจากนี้ยังพบว่า มีนักศึกษาจากต่างจังหวัดไกล ๆ อาทิ บุรีรัมย์ หนองคาย ขอนแก่น จันทบุรี พัทลุง เพชรบูรณ์ มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ลพบุรี ศรีสะเกษ สุราษฎร์ธานี อุดรดิตถ์ และประเทศจีน จังหวัดละ ๑ คน

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔๑.๓๒ รองลงมา ได้แก่ สาขาวิชาศิลปกรรม ร้อยละ ๑๙.๐๑ ภาษาอังกฤษ ร้อยละ ๑๒.๔๐ ภาษาญี่ปุ่น ร้อยละ ๘.๒๖ ส่วนสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจมีนักศึกษาตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด ร้อยละ ๔.๑๓ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๑ ร้อยละ ๓๕.๕๔ ชั้นปีที่ ๒ และ ชั้นปีที่ ๓ มีจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ ๒๖.๐๓ และ ๒๖.๘๖ ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้เกรดเฉลี่ยระหว่าง ๒.๐๐ - ๒.๕๐ ร้อยละ ๔๓.๓๙ รองลงมาได้เกรดเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๐๐ ร้อยละ ๓๔.๗๑ และได้เกรดเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๐๐ เพียงร้อยละ ๒.๔๘

ส่วนใหญ่ศึกษามีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ๓,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๒๙.๓๔ รองลงมาใช้จ่าย เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๑๖.๕๓ เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๑๔.๘๘ ส่วนค่าใช้จ่ายเดือนละมากกว่า ๗,๐๐๐ บาท มีร้อยละ ๕.๗๙ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของรัฐบาล ร้อยละ ๖๑.๕๗ และมีนักศึกษาที่กู้เงินรัฐบาล ร้อยละ ๓๘.๔๓

นักศึกษาใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนทำกิจกรรมดังนี้ คือ ดูทีวี ร้อยละ ๖๓.๒๒ อ่านหนังสือ ร้อยละ ๔๙.๕๙ ช่วยที่บ้านทำงานบ้าน ร้อยละ ๔๔.๒๑ ร้องเพลง/ฟังเพลง ร้อยละ ๓๙.๒๖ คุยโทรศัพท์ ร้อยละ ๓๗.๖๐ และส่วนนักศึกษาที่เที่ยวกกลางคืนมีเพียงร้อยละ ๘.๖๘ เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า มีนักศึกษา จำนวน ร้อยละ ๒๐.๒๕ ที่หารายได้เสริม เช่นขายของ เล่นดนตรี สอนดนตรีเขียนป้าย รับวาดภาพ งานพิมพ์ เซเว่น ร้าน MK ร้าน Pizza เลี้ยงปลา และเย็บผ้า เป็นต้น

ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

นำเสนอผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้วยค่าความถี่ และร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ความถี่ และร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
นักศึกษาเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง		
เคย	๒๓๘	๙๘.๓๕
ไม่เคย	๔	๑.๖๕
นักศึกษาทราบเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งข้อมูล (ตอบมากกว่า ๑ ข้อ)		
พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	๑๗๒	๗๑.๐๗
หน่วยงานของรัฐ	๑๐๑	๔๑.๗๔
อาจารย์ผู้สอน	๑๖๖	๖๘.๖๐
สื่อโทรทัศน์ / วิทยุ	๑๙๖	๘๐.๙๙
อินเทอร์เน็ต	๑๒๐	๔๙.๕๙
อ่านหนังสือ	๑๒๙	๕๓.๓๑
นักวิชาการ	๔๘	๑๙.๘๓
อื่นๆ	๑๓	๕.๓๗
นักศึกษาทราบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง		
ทราบ	๑๓๗	๕๖.๖๑
ไม่ทราบ	๑๐๕	๔๓.๓๙

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
นักศึกษาที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด		
ไม่มีความเข้าใจเลย	๓	๑.๒๔
เข้าใจน้อย	๑๘	๗.๔๔
เข้าใจปานกลาง	๑๗๕	๗๒.๓๑
เข้าใจมาก	๔๖	๑๙.๐๑
นักศึกษาเคยเข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง		
ไม่เคยเลย	๘๗	๓๕.๙๕
เคยเข้าร่วม ๑ – ๒ ครั้ง	๑๒๙	๕๓.๓๑
เคยเข้าร่วม ๓ – ๔ ครั้ง	๒๒	๙.๐๙
เคยเข้าร่วมมากกว่า ๕ ครั้ง	๔	๑.๖๕

จากตารางที่ ๒ พบว่า

นักศึกษาเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ ๙๘.๓๕ ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ ๑.๖๕

นักศึกษา ส่วนใหญ่ทราบเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จากสื่อโทรทัศน์ / วิทยุ ร้อยละ ๘๐.๙๙ รองลงมา จากพระบรมราชาโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ร้อยละ ๗๑.๐๗ อาจารย์ผู้สอน ร้อยละ ๖๘.๖๐ อ่านหนังสือ ร้อยละ ๕๓.๓๑ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ ๔๙.๕๙ และจากนักวิชาการมีเพียง ร้อยละ ๑๙.๘๓ นอกจากนี้ ยังพบว่า นักศึกษาทราบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ มีศูนย์เศรษฐกิจ

พอเพียง ร้อยละ ๕๖.๖๑ และไม่ทราบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ ๔๓.๓๙

ตอนที่ ๓ การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม และศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ ๓ - ๗

ตารางที่ ๓ ความถี่ และร้อยละของการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านความพอประมาณ (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร		๕๓.๗๒
มีเก็บ	๑๓๐	๑๓.๒๒
ไม่มีเก็บ	๓๒	๓๓.๐๖
ใช้พอดีกับเงินที่ได้	๘๐	
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่		๘๒.๒๓
เคย	๑๙๙	๑๗.๗๗
ไม่เคย	๔๓	
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยโดย		๗.๔๔
รถของมหาวิทยาลัย	๑๘	๔๔.๒๑
รถโดยสารประจำทาง	๑๐๗	๒๑.๐๗
เดินมาเรียน	๕๑	๒๐.๖๖

ซีรจกักรยานยนต์	๕๐	๔.๑๓
ซีปรถยนต์	๑๐	๒.๔๘
อื่นๆ	๖	

จากตารางที่ ๓ พบว่า

การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ชีวิตประจำวัน ในด้านความพอประมาณ ด้านการใช้จ่ายเงิน นักศึกษามีเงินเก็บในแต่ละเดือนร้อยละ ๕๓.๗๒ รองลงมาใช้จ่ายเงินพอเพียงกับเงินที่ได้ร้อยละ ๓๓.๐๖ โดยนักศึกษาไม่มีเงินเก็บเลย ร้อยละ ๑๓.๒๒ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อน ร้อยละ ๘๒.๒๓ และไม่เคยยืมเงินเพื่อน ร้อยละ ๑๗.๗๑ ส่วนการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย นักศึกษาส่วนใหญ่เดินทางมาเรียนด้วยรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ ๔๔.๒๑ เดินทางมาเรียนและซีรจกักรยานยนต์ มีจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ ๒๑.๐๗ และ ๒๐.๖๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ ความถี่ และร้อยละของการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านความมีเหตุผล (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร		
ของที่มีคุณภาพ	๗๙	๓๒.๖๔
ตามความชอบ	๘๑	๓๓.๔๗
ตามแฟชั่น	๕	๑.๖๕
คิดก่อนจะเลือกซื้อ	๗๘	๓๒.๒๓
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณเท่าไร		
ต่ำกว่า ๑๐๐ บาท	๑๗	๗.๐๒
๑๐๐ – ๒๐๐ บาท	๖๖	๒๗.๒๗
๓๐๐ – ๔๐๐ บาท	๓๗	๑๕.๒๙
๕๐๐ – ๖๐๐ บาท	๒๗	๑๑.๑๖
๖๐๐ บาทขึ้นไป	๔๕	๑๘.๖๐
ไม่เคยเก็บเลย	๒๒	๙.๐๙

เก็บบ้างไม่เก็บบ้าง	๒๘	๑๑.๕๗
---------------------	----	-------

จากตารางที่ ๔ พบว่า

การนำหลักการปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในด้านความมีเหตุผล นักศึกษาส่วนใหญ่ จะพิจารณาเลือกซื้อของ ตามความชอบของตนเอง ร้อยละ ๓๓.๔๗ เลือกซื้อโดยพิจารณาจากคุณภาพ ของสินค้าและคิดก่อนจะเลือกซื้อ มีจำนวนใกล้เคียงกัน ร้อยละ ๓๒.๖๔ และ ๓๒.๒๓ ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ สามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนได้จำนวน ๑๐๐ - ๒๐๐ บาท ร้อยละ ๒๗.๒๗ รองลงมาสามารถเก็บเงินได้จำนวน ๖๐๐ บาทขึ้นไป ร้อยละ ๑๘.๖๐ สามารถเก็บเงินได้ จำนวน ๓๐๐ - ๔๐๐ บาท ร้อยละ ๑๕.๒๙ และเก็บบ้างไม่เก็บบ้าง ร้อยละ ๑๑.๕๗

ตารางที่ ๕ ความถี่ และร้อยละของการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน		
ทุกครั้ง	๒๖	๑๐.๗๔
บางครั้ง	๒๐๒	๘๓.๔๗
ไม่เคย	๑๔	๕.๗๙
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและ ติดตามสถานการณ์บ้านเมือง		
สนใจมาก	๖๖	๒๗.๒๗
สนใจปานกลาง	๑๖๑	๖๖.๕๓
สนใจน้อย	๑๔	๕.๗๙
ไม่สนใจ	๑	.๔๑
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเอง		
อย่างไร		
เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย	๓๘	๑๕.๗๐
ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	๑๖๑	๖๖.๕๓
ไปศูนย์หนังสือ เช่น ซีเอ็ดบุ๊ค	๓๑	๑๒.๘๑
อื่นๆ	๑๒	๔.๙๖

๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด		
บิดา-มารดา	๑๔๑	๕๘.๒๖
ญาติผู้ใหญ่	๑๓	๕.๓๗
เพื่อน	๗๒	๒๙.๗๕
ครู-อาจารย์	๕	๒.๐๗
ศูนย์ Hot-Line	๐	๐.๐๐
แฟน	๕	๒.๐๗
อื่นๆ	๖	๒.๔๘

จากตารางที่ ๕ พบว่า

การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันในด้าน ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี นักศึกษาส่วนใหญ่ อ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน บางครั้ง ร้อยละ ๘๓.๔๗ รองลงมาอ่านหนังสือทุกครั้ง ร้อยละ ๑๐.๗๔ และไม่เคยอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียนร้อยละ ๕.๗๙

ส่วนใหญ่ นักศึกษาสนใจข่าวเหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง ในระดับ ปานกลาง ร้อยละ ๖๖.๕๓ รองลงมาสนใจมากร้อยละ ๒๗.๒๗ สนใจน้อย ร้อยละ ๕.๗๔ นอกจากนี้ยัง พบว่า นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเอง ส่วนใหญ่ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ ๖๕.๕๓ รองลงมาเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ร้อยละ ๑๕.๗๐ และไปศูนย์หนังสือ ร้อยละ ๑๒.๘๑

นักศึกษากลุ่มใหญ่ปรึกษาปัญหาของตนเองจากบิดา – มารดา ร้อยละ ๕๘.๒๖ รองลงมาจาก เพื่อน ร้อยละ ๒๙.๗๕ ญาติผู้ใหญ่ ร้อยละ ๕.๓๗ ครู – อาจารย์ และแฟนมีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ ๒.๐๗

ตารางที่ ๖ ความถี่ และร้อยละของการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
ด้านเงื่อนไขความรู้ (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของ มหาวิทยาลัย		
๑ - ๒ ครั้ง	๒๗	๑๑.๑๖
๓ - ๔ ครั้ง	๔๒	๑๗.๓๖
๕ - ๖ ครั้ง	๓๘	๑๕.๗๐
๗ - ๘ ครั้ง	๑๘	๗.๔๔
๙ - ๑๐ ครั้ง	๑๐	๔.๑๓
มากกว่า ๑๐ ครั้ง	๑๐๗	๔๔.๒๑
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไป ค้นคว้าเรื่องใด		
ทำรายงาน	๑๕๐	๖๑.๙๘
อ่านหนังสือ	๗๙	๓๒.๖๔
เล่นอินเทอร์เน็ต	๑๓	๕.๓๗
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทาง วิชาการและเกร็ดความรู้		
อ่านทุกวัน	๔๓	๑๗.๗๗
ไม่อ่านเลย	๖	๒.๔๘

อ่านเป็นบางวัน	๑๙๓	๗๙.๗๕
----------------	-----	-------

จากตารางที่ ๖ พบว่า

การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันในด้านเงื่อนไขความรู้ นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย มากกว่า ๑๐ ครั้ง ร้อยละ ๔๔.๒๑ รองลงมา จำนวน ๓ – ๔ ครั้ง ร้อยละ ๑๗.๓๖ และ จำนวน ๕ – ๖ ครั้ง ร้อยละ ๑๕.๗๐ นอกจากนี้ยังพบว่าในการไปใช้บริการห้องสมุด นักศึกษา ส่วนใหญ่ไปค้นคว้าทำรายงาน ร้อยละ ๖๑.๙๘ รองลงมาไปอ่านหนังสือ ร้อยละ ๓๒.๖๔ และ เล่นอินเทอร์เน็ต ร้อยละ ๕.๓๗

นักศึกษานหาความรู้ จากการอ่านหนังสือพิมพ์บทความทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะมีอ่านเป็นบางวัน ร้อยละ ๗๙.๗๕ รองลงมาอ่านทุกวัน ร้อยละ ๑๗.๗๗ และไม่เคยอ่านเลย ร้อยละ ๒.๔๘

ตารางที่ ๗ ความถี่ และร้อยละของการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
๕. เงื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน		
ทุกครั้ง	๑๐๘	๔๔.๖๓
ขาด ๑ – ๒ ครั้ง	๑๑๐	๔๕.๔๕
ขาด ๓ – ๔ ครั้ง	๑๖	๖.๖๑
ขาดเรียนมากกว่า ๕ ครั้ง	๘	๓.๓๑
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)		
ไม่เคยทุจริต	๑๓๙	๕๗.๔๔
เคยถามเพื่อน	๑๐๕	๔๓.๓๙
เคยจดข้อความเข้าห้องสอบ	๑๙	๗.๘๕
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)		
ตั้งใจเรียน	๑๘๑	๗๔.๗๙
แบ่งเบาภาระในการทำงาน	๑๗๓	๗๑.๔๙
อยู่ในโอวาท	๑๑๐	๔๕.๔๕

ชื่อของให้ในเทศกาลต่าง ๆ	๖๑	๒๕.๒๑
อื่น ๆ อาทิ ช่วยพ่อแม่หาเงิน ดูแลแม่	๒๑	๘.๖๘
ทำสิ่งดี ๆ พยายามทำตัวดี หารายได้เอง		
บอกรักแม่ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ		

จากตารางที่ ๗ พบว่า

การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในด้านเงื่อนไขคุณธรรม ในการเข้าเรียนของ นักศึกษาส่วนใหญ่ นักศึกษาขาดเรียน จำนวน ๑ - ๒ ครั้ง ร้อยละ ๔๕.๔๕ รองลงมา มาเรียนทุกครั้ง ร้อยละ ๔๔.๖๓ และขาดเรียน จำนวน ๓ - ๔ ครั้ง ร้อยละ ๖.๖๑ นอกจากนี้พบว่า นักศึกษามีความซื่อสัตย์ ในการสอบ ส่วนใหญ่ ไม่เคยทุจริตเลย ร้อยละ ๕๗.๔๔ และเคยจัดข้อความเข้าห้องสอบ ร้อยละ ๗.๘๕

นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง ดังนี้

ตั้งใจเรียน ร้อยละ ๗๔.๗๙ แบ่งเบาภาระในการทำงานของผู้ปกครอง ร้อยละ ๗๑.๔๙ อยู่ใน โอวาทของผู้ปกครอง ร้อยละ ๔๕.๔๕ และชื่อของให้ในเทศกาลต่าง ๆ ร้อยละ ๒๕.๒๑ นอกจากนี้ยังพบว่า มีนักศึกษาร้อยละ ๘.๖๘ ที่ช่วยพ่อแม่หาเงินดูแลแม่ ทำสิ่งดี ๆ พยายามทำตัวดี หารายได้เอง บอกรักแม่ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

ตารางที่ ๘ ความถี่ และร้อยละของการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน (N = ๒๔๒)

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
๖. นักศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากที่สุด ได้แก่		
๑. ความมีภูมิคุ้มกัน	๑๐๖	๔๓.๘๐
๒. ความพอประมาณ	๑๐๐	๔๑.๓๒
๓. ความมีเหตุผล	๗๓	๓๐.๑๖
๔. ความรอบรู้	๕๖	๒๓.๑๔
๕. ความมีคุณธรรม	๕๑	๒๑.๐๗

จากตารางที่ ๘ พบว่า

นักศึกษานำหลักปรัชญาพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นักศึกษาส่วนใหญ่ นำหลักความมี ภูมิคุ้มกันมาใช้ ร้อยละ ๔๓.๘๐ รองลงมา หลักความพอประมาณ ร้อยละ ๔๑.๓๒ หลักความมีเหตุผล ร้อยละ ๓๐.๑๖ หลักความรอบรู้ ร้อยละ ๒๓.๑๔ และหลักความมีคุณธรรม ร้อยละ ๒๑.๐๗

ตอนที่ ๔ ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเป็นไปได้	ลำดับที่
๑. นักศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้	๓.๙๔	.๗๓	มาก	๕
๒. นักศึกษาปฏิบัติตนโดยไม่เอาเปรียบเพื่อนในการเรียนและทำงานกลุ่ม	๔.๐๒	.๘๕	มาก	๓
๓. นักศึกษามีความมานะ อดทนต่อการเรียนและแบ่งเบาภาระในครอบครัว	๓.๙๗	.๗๗	มาก	๔
๔. นักศึกษาแสวงหาความรู้เพื่อทำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมและเศรษฐกิจ	๓.๗๔	.๗๔	มาก	๘
๕. นักศึกษาจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย	๓.๘๖	.๘๗	มาก	๖
๖. นักศึกษาประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติไม่มั่ววอบายมุข	๔.๑๑	.๙๖	มาก	๑
๗. นักศึกษาเตรียมความพร้อมในการเรียนอยู่เสมอ	๓.๖๓	.๘๔	มาก	๑๐
๘. นักศึกษาจะประหยัด คิดก่อนการใช้จ่ายทุกครั้ง	๓.๖๘	.๙๐	มาก	๙
๙. นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	๓.๗๖	.๗๙	มาก	๗

เฉพาะหน้าได้				
๑๐. นักศึกษาคิดว่าจะนำพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้	๔.๑๐	.๘๒	มาก	๒
รวมเฉลี่ย	๓.๘๘	.๕๕	มาก	

จากตารางที่ ๙ พบว่า

ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงมีค่ารวมเฉลี่ย ๓.๘๘ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ ประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ไม่มั่ววอบายมุข ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๑ นักศึกษาคิดว่า จะนำพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๐ นักศึกษาปฏิบัติตนโดยไม่เอาเปรียบเพื่อนในการเรียนและทำงานกลุ่ม ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒ นอกจากนี้ นักศึกษา มีความมานะ อดทน ต่อการเรียนและแบ่งเบาภาระในครอบครัวในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๗

ตอนที่ ๕ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้สถิติไคสแควร์ รายละเอียดดังตารางที่ ๙ - ๑๖

ตารางที่ ๑๐ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
($N = ๒๔๒$)

รายการ	เพศ	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	.๖๖	.๗๒
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	.๐๕	.๘๒
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๑๘.๗๘*	.๐๐
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๑.๗๘	.๖๒
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๕.๕๑	.๔๘
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๒.๘๐	.๒๕
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตาม	๑.๖๕	.๖๕

สถานการณ์บ้านเมือง		
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร	๑๑.๐๔*	.๐๑
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๑๑.๑๙*	.๐๔
๔. เจื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๔๙	.๙๙
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๒.๕๒	.๒๘
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ดความรู้	๗.๘๖*	.๐๒
๕. เจื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทนและความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	.๕๔	.๙๑
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	.๕๐	.๔๘
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๑.๘๓	.๑๘

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า

เพศของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เพศของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประเด็นนักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร และนักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเจื่อนไขความรู้ ประเด็นนักศึกษารอหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ดความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๑๑ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
(N = 242)

รายการ	อายุ	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๕.๑๒	.๒๘
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๑.๖๕	.๔๔
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๒๘.๐๒*	.๐๐
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๔.๓๒	.๖๓
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๑๘.๖๗	.๘๗
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๙.๕๖*	.๐๔
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๓.๐๓	.๘๐
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้กับตนเองอย่างไร	๒.๘๑	.๘๓
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๔.๘๓	.๙๐
๔. เจือปนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๑๑.๔๖	.๓๒

๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๑.๒๗	.๘๗
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกรด ความรู้	๔.๖๐	.๓๓
๕. เจื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๔.๙๔	.๕๕
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๔.๑๔	.๑๓
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๕.๓๖	.๐๗

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า

อายุของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เพศของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประเด็นนักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๑๒ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

(N = ๒๔๒)

รายการ	ภูมิลำเนา	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๖.๘๔	.๘๗
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๔.๕๒	.๖๐
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๖๘.๙๐*	.๐๐
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๒๒.๘๙	.๑๙
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๓๑.๕๘	.๖๘
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๗.๑๓	.๘๕
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๑๕.๑๕	.๖๕
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้กับตนเองอย่างไร	๑๗.๘๐	.๔๗
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๓๐.๑๗	.๔๘
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๔๑.๗๑	.๐๘

๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๘.๑๖	.๗๗
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ดความรู้	๑๔.๖๕	.๒๖
๕. เจื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๒๖.๙๑	.๐๘
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๖.๕๔	.๓๖
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๖.๗๖	.๓๔

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ภูมิลำเนาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๑๓ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชากับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
(N = ๒๔๒)

รายการ	สาขาวิชา	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๑๓.๑๙	.๓๕
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๑๑.๓๐	.๐๘
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๕๕.๑๕*	.๐๐
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๓๒.๓๐*	.๐๒
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๓๓.๙๙	.๕๖
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๓๓.๘๗*	.๐๐
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๓๔.๔๙	.๐๖
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร	๔๔.๖๑*	.๐๐
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๒๐.๒๗	.๙๑

๔. เจื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๔๙.๖๗*	.๐๑
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๓๗.๘๒*	.๐๐
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ดความรู้	๑๒.๘๗	.๓๘
รายการ	สาขาวิชา	
	χ^2	<i>p</i>
๕. เจื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๔๐.๔๘*	.๐๐
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๑๘.๐๕*	.๐๐
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๒.๖๒	.๘๕

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า

สาขาวิชาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สาขาวิชาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีเหตุผล ประเด็นในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สาขาวิชาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประเด็นนักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สาขาวิชาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเจื่อนไขความรู้ ประเด็นนักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัยและในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ นอกจากนี้ยังพบว่า สาขาวิชาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเจื่อนไขคุณธรรม ประเด็นนักศึกษามาเรียน และนักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๑๔ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
(N = ๒๔๒)

รายการ	ชั้นปี	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๕.๓๘	.๔๙
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๑.๘๘	.๕๙
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๑๖.๗๗	.๓๓
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๗.๕๑	.๕๘
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๒๗.๗๖	.๐๗
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๑.๔๓	.๙๖
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๖.๖๓	.๖๗
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้กับตนเองอย่างไร	๑๑.๕๔	.๒๔
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๑๗.๘๖	.๒๗
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๑๖.๔๒	.๓๖
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๕.๔๘	.๔๘

๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ด ความรู้	๓.๙๗	.๖๘
๕. เงื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๓.๗๕	.๙๓
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๔.๖๖	.๒๐
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๒.๔๒	.๔๙

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ชั้นปีที่นักศึกษากำลังเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญา
พอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน
ที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

ตารางที่ ๑๕ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

(N = ๒๔๒)

รายการ	เกรดเฉลี่ย	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๑๑.๗๔	.๑๖
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๖.๑๘	.๑๙
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๓๓.๖๘*	.๐๓
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๑๑.๒๗	.๕๑
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๑๕.๖๕	.๙๐
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผล กระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๑๑.๘๙	.๑๗
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตาม สถานการณ์บ้านเมือง	๑๓.๐๔	.๓๗
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร	๙.๐๕	.๗๐
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๒๔.๔๖	.๒๒

๔. เจื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๑๒.๓๔	.๙๐
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๑๘.๕๗*	.๐๒
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกรด ความรู้	๒.๓๙	.๙๖

รายการ	เกรดเฉลี่ย	
	χ^2	p
๕. เจื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๑๖.๙๙	.๑๕
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๕.๓๓	.๒๖
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๑๕.๖๒*	.๐๐

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า

เกรดเฉลี่ยของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เกรดเฉลี่ยของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเจื่อนไขความรู้ ประเด็นการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเกรดเฉลี่ยของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเจื่อนไขคุณธรรม ประเด็นนักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๑๖ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายต่อเดือนกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($N = ๒๔๒$)

รายการ	ค่าใช้จ่ายต่อเดือน	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๑๔.๔๒	.๔๒
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๙.๗๘	.๒๐
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๕๒.๖๖*	.๐๓
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๙.๓๒	.๙๘
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๗๕.๐๖*	.๐๐
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๑๒.๕๓	.๕๖
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๒๗.๙๔	.๑๔
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้กับตนเองอย่างไร	๑๘.๒๙	.๖๓
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๓๐.๐๑	.๗๑
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๔๔.๐๙	.๑๔
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๑๑.๘๗	.๖๒

๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกรด ความรู้	๑๔.๑๓	.๔๔
๕. เงื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๑๓.๐๔	.๙๑
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๗.๐๖	.๓๗
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๕.๓๒	.๖๒

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า

ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้าน
ความพอประมาณ ประเด็นการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ
ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้าน
ความมีเหตุผล ประเด็นนักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๑๗ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษากับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($N = ๒๔๒$)

รายการ	การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๓.๒๓	.๒๐
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๓.๖๕*	.๐๕
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๑๒.๓๐*	.๐๓
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๘.๘๙	.๐๓
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๑๑.๒๓	.๐๘
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๘.๔๑*	.๐๒
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	.๙๑	.๘๒
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร	๒.๖๒	.๔๕
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๖.๔๖	.๒๖
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๕.๒๗	.๓๘
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๕.๔๒	.๐๗
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ด	๒.๖๗	.๒๖

ความรู้		
๕. เงื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๔.๐๙	.๒๕
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๓.๙๓*	.๐๔
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๕.๓๕*	.๐๒

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า

การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นนักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อน และการเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประเด็นนักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ประเด็นนักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ และนักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ ๖ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ตอบแบบสอบถามกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้สถิติไคสแควร์ รายละเอียดดังตารางที่ ๑๘ - ๒๐

ตารางที่ ๑๘ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($N = ๒๔๒$)

รายการ	การได้รับความรู้	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๔.๘๖	.๐๘
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	.๘๘	.๓๕
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๒.๓๖	.๘๐
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๓.๕๕	.๓๑
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๕.๓๘	.๔๙
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๑๔.๗๓*	.๐๐
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๒.๐๕	.๕๖
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร	๑.๐๖	.๗๘
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๔.๕๒	.๔๘
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๓.๐๑	.๗๐
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	.๔๐	.๘๒
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ด	.๒๓	.๘๙

ความรู้		
๕. เงื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต	๖.๔๓	.๐๙
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	.๐๙	.๗๓
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๕.๓๕*	.๐๒
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง		

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า

การได้รับความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประเด็นนักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และการได้รับความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ประเด็นนักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๑๙ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน (N = ๒๔๒)

รายการ	ความเข้าใจ	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๑๔.๔๖*	.๐๓
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๓.๘๘	.๒๗
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๑๘.๙๘	.๒๑
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๑๕.๔๙	.๐๘
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๑๔.๔๐	.๗๐
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๔.๒๙	.๖๔
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตาม	๒๖.๗๑*	.๐๐

สถานการณ์บ้านเมือง		
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเองอย่างไร	๑๐.๘๔	.๒๘
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๔๕.๖๙*	.๐๐

รายการ	สาขาวิชา	
	χ^2	p
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๒๒.๖๖	.๐๙
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	.๔๐	.๙๙
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ดความรู้	๑๑.๒๔	.๐๘
๕. เงื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทนและความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๔.๖๐	.๘๗
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	.๒๓	.๙๗
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๑๐.๓๖*	.๐๑

จากตารางที่ ๑๙ พบว่า

ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นนักศึกษา ใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประเด็นนักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์ และ ประเด็นนักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ความเข้าใจของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ประเด็นนักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๒๐ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงกับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ($N = ๒๔๒$)

รายการ	การเคยเข้าร่วมกิจกรรม	
	χ^2	p
๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น		
๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไร	๗.๘๓	.๒๕
๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อนหรือไม่	๓.๔๙	.๓๒
๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย	๒๘.๒๑*	.๐๒
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง		
๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร	๒.๘๘	.๙๗
๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ	๑๗.๐๓	.๕๒
๓. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น		
๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน	๔.๔๓	.๖๒
๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง	๑๔.๖๕	.๑๐
๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้กับตนเองอย่างไร	๕.๕๗	.๗๘
๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด	๑๑.๒๓	.๗๔
๔. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน		
๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	๒๒.๕๙	.๐๙
๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด	๑๙.๓๒*	.๐๐
๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการและเกร็ด		

ความรู้		
๕. เจื่อนใจคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน และความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต		
๕.๑ นักศึกษามาเรียน	๔.๒๑	.๖๕
๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ	๘.๒๖	.๕๑
๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง	๒.๑๕	.๕๔

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า

การเคยเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านความพอประมาณ ประเด็นนักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และการเคยเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านเจื่อนใจความรู้ ประเด็นในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ ๗ ข้อเสนอแนะในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันสรุปได้ดังต่อไปนี้

- ๗.๑ ใช้จ่ายให้พอเหมาะกับรายได้ที่ได้มา รู้จักคิดก่อนที่จะตัดสินใจซื้อของ
- ๗.๒ ใช้เงินพอประมาณและฐานะของตนเอง รู้จักเก็บเงินในแต่ละเดือนให้เป็นเงินออม
- ๗.๓ จะนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และผู้อื่นให้มากที่สุด
- ๗.๔ สิ่งที่ไม่ค่อยจำเป็นก็ไม่ต้องซื้อ เพื่อประหยัดเงินยิ่งในยุคนี้เศรษฐกิจไม่ค่อยดี ควรจะเลือกซื้อ

แต่สิ่งของที่จำเป็นและไม่ฟุ่มเฟือย

- ๗.๕ ประหยัดอดออม ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย
- ๗.๖ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- ๗.๗ ใช้เงินให้ประหยัด ประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ
- ๗.๘ ใช้สิ่งของให้มีประโยชน์มากที่สุด
- ๗.๙ รู้จักประมาณตน และใช้จ่ายอย่างพอประมาณ
- ๗.๑๐ ขอให้ใช้ชีวิตอย่างมีสติ
- ๗.๑๑ ประหยัดอดออมมีเก็บใช้ให้พอดี รักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจ
- ๗.๑๒ ในการใช้เงินแต่ละเดือนควรใช้จ่ายอย่างประหยัด ค่าอาหาร ค่าห้อง ซื้อของใช้พอประมาณ

ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รู้จักพอมีพอกิน

๗.๑๓ ประหยัดเท่าที่จะทำได้ เช่น ปิดไฟ ปิดน้ำที่ไม่ได้ใช้ อ่านหนังสือตอนกลางวันเพราะจะได้ไม่ต้องเปิดไฟ

๗.๑๔ ถ้าคนในประเทศรู้จักพอเพียง ประเทศก็จะดีขึ้น

๗.๑๕ เศรษฐกิจพอเพียงขึ้นอยู่กับตัวบุคคลว่าทำอาชีพอะไร บางครั้งบางคนก็ไม่ได้มีงานหรือมีอาชีพต้องหาเช้ากินค่ำ จะให้เขามายึดถือว่าต้องเดินตามความพอเพียงเขาจะกินอะไร เมื่อเขาไม่มีความพอเพียงเขาก็ต้องดิ้นรนหาความพอเพียงให้กับตัวเอง

๗.๑๖ ความพอเพียงเป็นสิ่งที่ดีที่สุด ถ้าคนรวยมีความพอเพียงก็ลองกันมาดูข้างหลังหรือรอบตัว เขายังมีคนอีกเยอะที่กำลังขวนขวายหาความพอเพียงอยู่

๗.๑๗ ใช้ของไม่ฟุ่มเฟือยใช้เท่าที่ตัวเองมี ไม่ใช่จ่ายจนเกินตัว

๗.๑๘ รู้จักพอใจในสิ่งที่มี ชื่อของตามกำลังทรัพย์

๗.๑๙ ประหยัด อุดหนุน มีมานะ อดทน

๗.๒๐ ขอแนะนำเรื่องการกิน การใช้ชีวิต เช่น การกิน เราทานข้าว แล้วเราต้องทานน้ำ เราไม่ต้องทานน้ำอัดลม ซึ่งมีราคาแพงและทำให้สุขภาพเสีย และการซื้อเสื้อผ้าควรซื้อที่ใส่ได้ไม่ตกแฟชั่น เช่น เสื้อยืด

๗.๒๑ จะทำให้คนทุกคนไม่เป็นหนี้และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

๗.๒๒ ทุกคนควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกคนรู้จักใช้เงินทุกบาทอย่างคุ้มค่าไม่ใช่เฉพาะแต่เงิน แต่สิ่งของทุกอย่างก็ควรประหยัด

๗.๒๓ ถ้าเราปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ ชีวิตความเป็นอยู่ของเราก็จะดีด้วย

๗.๒๔ ควรนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ เพราะเป็นสิ่งที่ดีแก่ชีวิตของทุกคน

๗.๒๕ ทำให้เราใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง มีเท่าไรก็ใช้เท่านั้น

๗.๒๖ ใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ไม่ใช่เงินฟุ่มเฟือยโดยใช่เหตุ

๗.๒๗ ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถทำได้ทุกคนทุกอาชีพไม่ว่าจะอยู่

๗.๒๘ ที่ไหน เพราะการพอเพียงคือการที่คนเราพอใจในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และมั่นคง

๗.๒๙ การอยู่อย่างพอตัว ไม่เยอหยิ่งเกินตัว.

๗.๓๐ ดีและเป็นการอยู่แบบพอเพียง ไม่ฟุ่มเฟือยเกินไป

๗.๓๑ หลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงนั้นเป็นสิ่งที่ดี ฉันจะนำแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของฉัน เพื่อที่ฉันจะได้ไม่เดือดร้อนในภายภาคหน้า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพทางเศรษฐกิจที่แย่ไปกว่านี้

๗.๓๒ พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่

๗.๓๓ ควรปรับให้เข้ากับยุคสมัย และฐานะของแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องอดออมมากเกินไปจนตัวเองลำบาก ควรเดินทางสายกลาง

๗.๓๔ ช่วยให้เราดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท รู้คุณค่าการใช้เงิน

๗.๓๕ แบ่งปันและเผื่อแผ่ให้ผู้อื่น โดยที่ตนเองต้องไม่เดือดร้อน

๗.๓๖ ถ้าทุกคนรู้จักพอในสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันก็ไม่ต้องเกิดปัญหาการขาดแคลนต่าง ๆ ขึ้นในสังคม

๗.๓๗ ผู้ที่จะนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ สมองที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจ เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง และสมองที่จะปฏิบัติให้ได้ทุกๆ อย่างอีกด้วย

๗.๓๘ ทำให้เรารู้จักใช้เงินอย่างคุ้มค่า ถ้าเราทำจนติดเป็นนิสัยก็ไม่เดือดร้อนเรื่องการเงินทองและอยู่อย่างมีความสุข

๗.๓๙ เก็บออมวันละบาท ใช้จ่ายอย่างพอเพียงไม่สุรุ่ยสุร่าย

๗.๔๐ ควรใช้หลักความประหยัดเป็นอันดับแรกในตอนในช่วงภาวะเศรษฐกิจของประเทศชาติเป็นอย่างไร ถ้าเราประหยัดก็เท่ากับว่าเราช่วยตนเอง ช่วยครอบครัวประหยัดและช่วยประเทศชาติประหยัด การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีต้องไปถามใคร แต่ธรรมดาของมนุษย์ที่ว่าเห็นใครมีก็อยากมีเหมือนเขา เพราะฉะนั้นเราควรพยายามเพื่อความความสุขใจของเรา และเพื่อครอบครัวเราไม่ต้องมาเดือดร้อน

๗.๔๑ ความพอเพียงไม่จำเป็นต้องพอเพียงแค่ว่าจ่ายหรือการใช้เงิน แต่การพอเพียงในทุก ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตหรืออย่างอื่น ที่ทำให้เราเดือนร้อนมีอยู่หลายอย่างเหมือนกันที่เราไม่ต้องพอเพียง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความกตัญญู ความมีเมตตา ความเป็นคนดีมีคุณธรรม ควรนำหลักวิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา让别人ได้เรียนรู้มากขึ้น และ让别人ได้ทำความเข้าใจมากขึ้นและได้เรียนรู้เกี่ยวกับความพอเพียงมากขึ้น การนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันนั้น ในช่วงเศรษฐกิจอย่างนี้ ควรอย่างยิ่งที่ทุกคนจะหยิบยก และนำมาปฏิบัติ เพราะนั่นหมายถึงการอยู่รอดในสังคมปัจจุบันนี้

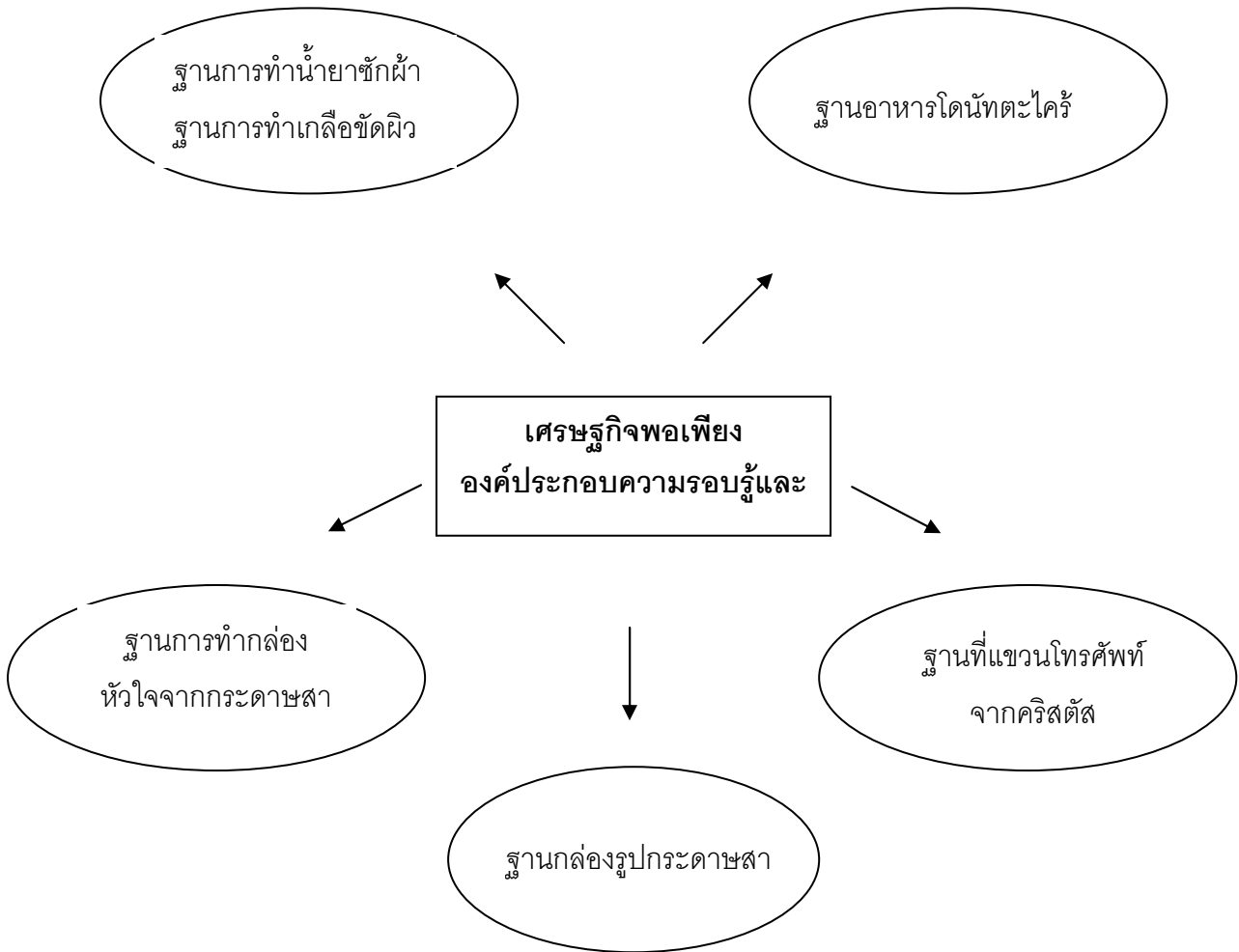
๗.๔๒ ในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ควรปลูกฝังให้พลเมืองในสังคม ตั้งแต่เด็กให้เด็กมีความซื่อสัตย์ และถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

๗.๔๓ ออยากให้ทุกคนในประเทศร่วมใจกันสามัคคีกันและนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน และยังสามารถพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า

๗.๔๔ เป็นการดีทำให้ประเทศชาติหลุดจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำได้ ประชาชนอยู่อย่างพอมีพอกิน

ตอนที่ ๘ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม	วัน/เวลา/สถานที่	ผลสัมฤทธิ์	ผู้รับผิดชอบ
๑. สำรวจการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้	๓๐ มิ.ย. - ๔ ก.ค. ๕๑	- ทำให้ทราบความต้องการในการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์ศิลปะ ฯ สาขาวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคหกรรม
๒. จัดอบรมผลิตภัณฑ์ของใช้ จัดอบรมแปรรูปอาหารว่าง	๑๓ ส.ค. ๕๑ ณ ห้องการะเกด	- ทำให้เกิดอาชีพและ การรวมกลุ่ม นำไปสู่ การอยู่ดีมีสุข	ศูนย์ศิลปะ ฯ สาขาวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคหกรรม
๓. จัดอบรมการทำผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้และของที่ระลึก	๒๐ ส.ค. ๕๑ ณ ห้องการะเกด	- นักศึกษามีอาชีพ และรู้จักใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์	สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์ศิลปะ ฯ สาขาวิชาศิลปกรรม สาขาวิชาคหกรรม

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มีความต้องการให้นักศึกษามีแนวคิดทางเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้จัดโครงการการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยได้จัดกิจกรรมอบรมการทำน้ำยาซักผ้า เกลือซัดผืน และฐานอาหารว่าง ได้แก่ โดนัททะเลทราย

และในวันพุธที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้จัดอบรมที่แขวนโทรศัพท์จากคริสตัส กล่องรูปกระดาษ และ กล่องหัวใจจากกระดาษ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

๒. เพื่อให้ให้นักศึกษา ตระหนักถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง ร้อยละ ๕๖.๖๑ มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๖ โดยมีภูมิลำเนาในจังหวัดฉะเชิงเทรา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๒ ซึ่งส่วนใหญ่ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๑ ร้อยละ ๓๕.๕๔ โดยมีเกรดเฉลี่ยระหว่าง ๒.๐๐ - ๒.๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๙ ส่วนใหญ่นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ๓,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๔ นักศึกษาส่วนใหญ่ ไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษารัฐบาล คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๗

นักศึกษาใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียน ดูโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒๒ ในด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงนักศึกษาส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๓๕ ส่วนใหญ่ทราบเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ และวิทยุ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๙๙ นอกจากนี้ นักศึกษาทราบว่าที่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ ๕๖.๖๑

นักศึกษาที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓๑ และเคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ๑ - ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๑

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในหลักความพอประมาณ พบว่า นักศึกษาเก็บเงินได้ในแต่ละเดือน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๒ โดยส่วนใหญ่่นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยโดยรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒๑

หลักความมีเหตุผล นักศึกษาจะพิจารณาการเลือกซื้อสินค้าตามความชอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๗ นอกจากนี้ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๗

หลักความมีภูมิคุ้มกัน นักศึกษาส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือเป็นบางครั้งก่อนที่จะเข้าห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔๗ ทั้งนี้ นักศึกษาสนใจเหตุการณ์บ้านเมืองในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๕๓ และนักศึกษาส่วนใหญ่แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเอง โดยค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๕๓ นอกจากนี้ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจาก บิดา - มารดา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒๖

เงื่อนไขความรู้ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย มากกว่า ๑๐ ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ ๔๔.๒๑ ซึ่งการไปห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่ไปค้นคว้ารายงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๙๘ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ อ่านหนังสือ พิมพ์ บทความ เกร็ดความรู้ โดยอ่านเป็นบางวัน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๗๕

เงื่อนไขคุณธรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ ขาดเรียน ๑ - ๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๕ โดยการทำข้อสอบ นักศึกษาไม่เคยทุจริตเลย คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔๔ ซึ่งการแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครอง นักศึกษาส่วนใหญ่ จะแสดงความกตัญญู โดยตั้งใจเรียน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๗๙

การนำหลักปรัชญาพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นักศึกษานำหลักภูมิคุ้มกัน มาใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๐ รองลงมา คือ ความพอประมาณ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๒

ความเป็นไปในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉลี่ยแล้ว พบว่า นักศึกษาประพฤติตน เป็นพลเมืองที่ดี ของประเทศชาติ ไม่มีว่อบายมุข ๔.๑๑ รองลงมานักศึกษา คิดว่าจะนำพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๐ และนักศึกษาปฏิบัติตนโดยไม่เอาเปรียบเพื่อนในการเรียนและการทำงานกลุ่ม ค่าเฉลี่ย ๔.๐๒

มุมมองนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชีวิตประจำวัน

๑. มุมมองของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม

๑.๑ ให้รู้จักประหยัด อดออม ซื้อสินค้าเท่าที่จำเป็นและให้คิดก่อนที่จะซื้อสินค้า

๑.๒ ให้รู้จักใช้ชีวิตอย่างพอประมาณและมีสติ

๑.๓ ควรนำคุณธรรมมาใช้เป็นสิ่งแรก

๒. มุมมองของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๒.๑ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่

๒.๒ แบ่งปันและเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นโดยที่ตนเองต้องไม่เดือดร้อน

๒.๓ ใช้จ่ายอย่างพอประมาณ และรู้จักพอในสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๔ ทุกคนควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การใช้เงินอย่างคุ้มค่าและถ้าดำเนินแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้ชีวิตความเป็นอยู่จะดีขึ้น

๓. มุมมองของนักศึกษาสาขาวิชาญี่ปุ่น

๓.๑ เลือกซื้อสินค้าควรพิจารณาให้ดีก่อนควรซื้อหรือไม่

๓.๒ ผู้ที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้สมควรที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจ เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องและสมควรที่จะปฏิบัติให้ได้ทุก ๆ อย่าง

๓.๓ ใช้เงินอย่างประหยัด ใช้อย่างพอเพียงไม่สุรุ่ยสุร่าย

๓.๔ การแบ่งพื้นที่ทำกินออกเป็น ๔ ส่วน ขุดบ่อน้ำ ๓๐ % ปลูกพืช ๓๐ % ทำนา ทำไร่ ๓๐ % ปลูกบ้าน ๑๐ %

๔. มุมมองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๔.๑ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันในช่วงเศรษฐกิจวิกฤตเป็นสิ่งที่ดีเพราะทำให้สังคมอยู่รอดได้

๔.๒ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงด้วยการประหยัด อดออม ใช้จ่ายแต่เพียงที่จำเป็นและให้พอเหมาะ
กับรายได้ที่ได้มา

๔.๓ ควรมีการปลูกฝังหลักปรัชญาตั้งแต่เด็กและให้ประเทศนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาใช้

๔.๔ สามารถนำไปใช้ในเรื่องของการเรียนและการดำเนินชีวิตในสังคม

๔.๕ การนำหลักปรัชญาพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะทำให้ดำรงอยู่บน
หลักธรรม

๔.๖ ควรนำเอาหลักวิชาเศรษฐกิจพอเพียงมา让别人ได้เรียนรู้มากขึ้นและ让别人ทำความ
เข้าใจมากขึ้น

๔.๗ ทำให้มีเหตุผลในการใช้เงินก่อนเลือกซื้อสิ่งของใด ๆ ควรคิดก่อนที่จะซื้อ

๔.๘ เศรษฐกิจพอเพียงทำให้มีเงินเก็บระหว่างเรียน

๔.๙ ความพอเพียงไม่จำเป็นต้องพอเพียงแต่รายจ่ายหรือการใช้จ่ายเงินแต่ควรพอเพียงในทุกๆ
เรื่องไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตและควรใช้ความรู้ ความสามารถ ความกตัญญู ความเมตตาและความเป็น
คนดีมีคุณธรรม

๔.๑๐ รู้จักคิดก่อนที่จะตัดสินใจเลือกสินค้าและรู้จักเก็บเงินในแต่ละเดือน

๕. มุมมองของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาชุมชน

๕.๑ ใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างประหยัดและมีเหตุผล

๕.๒ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ได้กับทุกอาชีพ

๕.๓ พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่และการดำรงชีวิตสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง

๖. มุมมองของนักศึกษาวิชาดนตรีสากล

๖.๑ รู้จักพอใจในสิ่งที่มีชื่อของตามกำลังทรัพย์

๖.๒ รู้จักประหยัด อดทน มีมานะ

๖.๓ การใช้ชีวิตในการกิน และดื่มน้ำไม่จำเป็นต้องดื่มน้ำอัดลมซึ่งมีราคาแพงทำให้เสียสุขภาพ
และการใส่เสื้อผ้าไม่จำเป็นต้องตามแฟชั่น

๖.๔ ประหยัดเท่าที่จะทำได้ เช่น ปิดไฟ ปิดน้ำที่ไม่ใช้ อ่านหนังสือตอนกลางวัน เพราะจะได้ไม่
ต้องเปิดไฟ

๖.๕ ทำในสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดี แล้วค่อยไปทำสิ่งใหม่

๖.๖ ใช้ของไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ทำอะไรเกินฐานะหรือเกินตัว

ข้อเสนอแนะ

๑. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ควรจัดให้มีการเสวนา เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเศรษฐกิจพอเพียง มาให้แนวทางในการดำเนินชีวิต และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

๒. ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษา ได้มีโอกาสไปศึกษาอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาจัดอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือจัดตลาดนัดเศรษฐกิจพอเพียง

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. (กระทรวงวัฒนธรรม). **แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญา**

เศรษฐกิจพอเพียง. พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม.

จุฬาพวรรณ์ (จามจุรี) ผดุงชีวิต. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.** การตีความเชิงวิพากษ์ด้วยมิติทางวัฒนธรรม จากมุมมองหลังสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (๒๕๔๙). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทองพิมพ์ภา วิริยะพันธุ์. (๒๕๕๐). **เศรษฐกิจพอเพียงความพอเพียงมวลรวมในประเทศ.**

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. **เศรษฐกิจพอเพียง ๒๕๔๗.** กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (๒๕๔๕). **บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง**

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ :

ปรัชญาศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

ไพศาล เนาวะวาทลงและธวัชชัย. (๒๕๕๑). **การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา**

หมู่บ้าน คำปลายหลาย ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์ทิพเนตร์การพิมพ์.

สมพร เทพสิทธิ์า. (๒๕๕๐). **การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนและแนวคิดเศรษฐกิจ**

พอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :

สมชายการพิมพ์.

สุวกิจ ศรีปัดดา. (๒๕๔๙). **การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจ**

พอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุวัฒน์ วิวัฒน์นันท์. (๒๕๕๐). การศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ซี.ซี.เอส. นวัตกรรมสร้างสรรค์.

อุดมพร อมรรธรรม. (๒๕๓๗). ปรัชญาการศึกษาพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แสงดาว.

ภาพผนวก

แบบสอบถาม

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์

คำชี้แจง เกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตของนักศึกษา

ดังนั้นจึงขอความกรุณานักศึกษา ได้โปรดเสียสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง โดย
ข้อความแบ่งเป็น ๕ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงตามความเป็นจริง

๑. เพศ ชาย หญิง

๒. อายุ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ๒๑ – ๒๕ ปี ๒๖ ปี ขึ้นไป

๓. ภูมิลำเนา สมุทรปราการ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา
 ระยอง นครนายก ปราจีนบุรี
 สระแก้ว อื่นๆ (โปรดระบุ).....

๔. นักศึกษาเรียนในสาขาวิชาใด รัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาชุมชน ภาษาญี่ปุ่น

- ภาษาอังกฤษธุรกิจ ศิลปกรรม ดนตรีสากล
 นาฏศิลป์ ภาษาอังกฤษ

๕. นักศึกษากำลังเรียนอยู่ชั้นปี

- ปี ๑ ปี ๒ ปี ๓
 ปี ๔

๖. เกรดเฉลี่ยของนักศึกษา

- ต่ำกว่า ๒.๐๐ ๒.๐๐ - ๒.๕๐ ๒.๕๑ - ๓.๐๐
 ๓.๐๑ - ๓.๕๐ ๓.๕๑ - ๔.๐๐

๗. นักศึกษามีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเท่าไร

- ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ๒,๐๐๐ บาท ๓,๐๐๐ บาท
 ๔,๐๐๐ บาท ๕,๐๐๐ บาท ๖,๐๐๐ บาท
 ๗,๐๐๐ บาท มากกว่า ๗,๐๐๐ บาท

๘. นักศึกษาถูกกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐบาล (กยศหรือกรอ.)

- กู้เงินของรัฐบาล ไม่ได้กู้เงินของรัฐบาล

๙. นักศึกษาใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนทำอะไรบ้าง (ตอบมากกว่า ๑ คำตอบได้)

- ทำรายงาน อ่านหนังสือ ร้องเพลง / ฟังเพลง
 ดูหนังในโรงภาพยนตร์ เที่ยวกลางคืน เล่นอินเทอร์เน็ต โปรตระนู.....
 เล่นกีฬา ดูทีวี ทำอาหาร
 คุยโทรศัพท์ ช่วยที่บ้านทำงานบ้าน เดินตามห้างสรรพสินค้า
 อ่านหนังสือพิมพ์ หารายได้เสริม โปรตระนู.....

ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงตามความเป็นจริง

๑. นักศึกษาเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

- เคย ไม่เคย

๒. นักศึกษาทราบเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

- พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
 หน่วยงานของรัฐ อาจารย์ผู้สอน สื่อโทรทัศน์ / วิทยุ

- อินเทอร์เน็ต อ่านหนังสือ นักวิชาการ
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๓. นักศึกษาทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง

- ทราบ ไม่ทราบ

๔. นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับใด

- ไม่มีความเข้าใจเลย เข้าใจน้อย เข้าใจปานกลาง
 เข้าใจมาก

๕. นักศึกษาเคยเข้าร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

- ไม่เคยเลย เคยเข้าร่วม ๑ - ๒ ครั้ง เคยเข้าร่วม ๓ - ๔ ครั้ง
 เคยเข้าร่วมมากกว่า ๕ ครั้ง

ตอนที่ ๓ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงตามความเป็นจริง

๑. ความพอประมาณ หมายถึง พอดีไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๑.๑ นักศึกษาใช้เงินแต่ละเดือนอย่างไรบ้าง

- มีเก็บ ไม่มีเก็บ ใช้พอดีกับเงินที่ได้

๑.๒ นักศึกษาเคยยืมเงินเพื่อน

- เคย ไม่เคย

๑.๓ นักศึกษาเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัย

- รถของมหาวิทยาลัย รถโดยสารประจำทาง เดินมาเรียน
 ซีมอเตอร์ไซด์ ขับรถยนต์ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ในการซื้อของนักศึกษาจะพิจารณาของที่เลือกซื้ออย่างไร

- ของที่มีคุณภาพ ตามความชอบ ตามแฟชั่น
 คิดก่อนจะเลือกซื้อ

๒.๒ นักศึกษาสามารถเก็บเงินในแต่ละเดือนประมาณเท่าไร

- ต่ำกว่า ๑๐๐ บาท ๑๐๐ - ๒๐๐ บาท ๓๐๐ - ๔๐๐ บาท
 ๕๐๐ - ๖๐๐ บาท ๖๐๐ บาทขึ้นไป ไม่เคยเก็บเลย
 เก็บบ้างไม่เก็บบ้าง โปรดระบุเหตุผล.....

๓ ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง

ด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

๓.๑ นักศึกษาอ่านหนังสือก่อนเข้าห้องเรียน

- ทุกครั้ง บางครั้ง ไม่เคย

๓.๒ นักศึกษาสนใจข่าว เหตุการณ์บ้านเมืองและติดตามสถานการณ์บ้านเมือง

- สนใจมาก สนใจปานกลาง สนใจน้อย
 ไม่สนใจ

๓.๓ นักศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเองอย่างไร

- เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต
 ไปศูนย์หนังสือ เช่น ซีเอ็ดบุ๊ค อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๓.๔ นักศึกษามักปรึกษาปัญหาจากบุคคลใด

- บิดา - มารดา ญาติผู้ใหญ่ เพื่อน
 ครู - อาจารย์ ศูนย์ Hot - Line แฟน
 อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๔. เจื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน

๔.๑ นักศึกษาเข้าไปใช้บริการห้องสมุดของมหาวิทยาลัย

- ๑ - ๒ ครั้ง ๓ - ๔ ครั้ง ๕ - ๖ ครั้ง
 ๗ - ๘ ครั้ง ๙ - ๑๐ ครั้ง มากกว่า ๑๐ ครั้ง

๔.๒ ในการไปใช้บริการห้องสมุดนักศึกษาไปค้นคว้าเรื่องใด

- ทำรายงาน อ่านหนังสือ เล่นอินเทอร์เน็ต

๔.๓ นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์, บทความทางวิชาการและเกร็ดสาระความรู้

- อ่านทุกวัน ไม่อ่านเลย อ่านเป็นบางวัน
 ไม่อ่านเลย

๕. เจื่อนไขคุณธรรม ตระหนักถึง คุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทนและความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๕.๑ นักศึกษามาเรียน

- ทุกครั้ง ขาด ๑ - ๒ ครั้ง ขาด ๓ - ๔ ครั้ง
 ขาดเรียนมากกว่า ๕ ครั้ง

๕.๒ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในการสอบ (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

- ไม่เคยทุจริต เคยถามเพื่อน เคยจดข้อความเข้าห้องสอบ

๕.๓ นักศึกษาแสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครองอย่างไร (ตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

- ตั้งใจเรียน แบ่งเบาภาระในการทำงาน อยู่ในโอวาท
 ชื่อของให้ในเทศกาลต่าง ๆ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๖. นักศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันข้อใดมากที่สุด ให้เรียงลำดับเลข ๑, ๒, ๓.....

- ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน
 ความรอบรู้ ความมีคุณธรรม

ตอนที่ ๔ ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ท่านคิดว่าการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงตามรายการต่อไปนี้ มาใช้ในชีวิตประจำวันของท่านจะทำได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

ที่	รายการ	ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	นักศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้					
๒	นักศึกษปฏิบัติตนโดยไม่เอาเปรียบเพื่อนในการเรียนและทำงานกลุ่ม					
๓	นักศึกษามีความมานะ อดทนต่อการเรียน และแบ่งเบาภาระในครอบครัว					
๔	นักศึกษาแสวงหาความรู้เพื่อทำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมและเศรษฐกิจ					
๕	นักศึกษจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย					
๖	นักศึกษาประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ไม่มีว้อบายมุข					
๗	นักศึกษาเตรียมความพร้อมในการเรียนอยู่เสมอ					
๘	นักศึกษจะประหยัด คิดก่อนการใช้จ่ายทุกครั้ง					
๙	นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
๑๐	นักศึกษาคิดว่าจะนำพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้					

	กับการดำเนินชีวิตของตนเองได้					
--	------------------------------	--	--	--	--	--

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม*****

โดย...ศุภย์ศิลาปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์